

**Ajuntament
d'Arenys de Mar**

Protocol de Violència de Gènere d'Arenys de Mar

INDEX:

Presentació

1. Introducció (pàg.4)
2. Conèixer la violència de gènere (pàg.7)
3. Drets de les dones en situació de violència de gènere que el protocol ha de garantir (pàg.21)
4. Marc legal (pàg.23)
5. Comissió tècnica del protocol de violència de gènere (pàg.24)
6. Programes de prevenció, informació i sensibilització ciutadana (pàg.26)
7. Circuit d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere en la parella (pàg. 30)
8. Circuit d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere en la parella: MGF (pàg.32)
9. Circuit d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere: matrimonis forçats (pàg.34)
10. Circuit d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere: l'exploració sexual (pàg.36)
11. Circuit d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere: assetjament sexual a la feina (pàg.38)
12. Protocols propis, particulars, de cadascun de la Comissió tècnica.
 - 12.1. Protocol d'actuació davant la violència de gènere de la Policia Local (pàg.40)
 - 12.2. Protocol d'actuació davant la violència de gènere del Cos de Mossos d'Esquadra (pàg.40)
 - 12.3. Protocol d'actuació davant la violència de gènere de l'EAP d'Arenys de Mar (pàg.41)
 - 12.4. Protocol d'actuació davant la violència de gènere dels Serveis Socials (pàg.41)
 - 12.5. Protocol d'actuació davant la violència de gènere del Servei Psicològic municipal (pàg.42)
 - 12.6. Protocol d'actuació davant la violència de gènere del Col·legi d'Advocats del Partit Judicial d'Arenys de Mar (pàg.42)
 - 12.7. Protocol d'actuació davant la violència de gènere del Jutjat (pàg.43)
13. Recursos i serveis d'atenció a homes agressors (pàg.44)
14. Recursos de consulta i bibliografia (pàg.44)
15. Telèfons i adreces (pàg.48)

ANNEX 1: Model de sol·licitud de documentació als serveis de la xarxa del protocol per presentar als Jutjats (pàg.51)

ANNEX 2: Qüestionari d'identificació dels tipus d'abusos de gènere en la parella (pàg.52)

PRESENTACIÓ

**Ramón Vinyes
Alcalde d'Arenys de Mar**

1. INTRODUCCIÓ:

La violència de gènere ha deixat de ser un delictes ocult socialment per passar a produir un rebuig col·lectiu contra la seva manifestació, i ha deixat de ser comès amb impunitat gràcies a l'aprovació de tot un seguit de lleis estatals i autonòmiques contra la violència de gènere. Això es deu en gran mesura a la sanció promoguda per les institucions internacionals, com l'ONU, que l'any 1979 aprova *La convenció per a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona*, CEDAW, ratificada per 185 països membres, i l'any 1995 va establir com un objectiu estratègic la lluita contra la violència de gènere.

I des de l'aprovació de la *Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere*, que s'han desenvolupat les mesures previstes per la llei, creant la Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona, l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona, la creació dels Jutjats exclusius de Violència sobre la Dona i les fiscalies especials, augmentat els recursos per combatre la violència de gènere i aprovant nous drets socials i econòmics per a les dones.

La violència contra les dones és un problema de salut pública de primer ordre declarat per l'OMS i a Espanya se l'ha reconegut explícitament en el *Pla d'acció contra la violència domèstica (1998-2000)* com un problema d'Estat. Tot i que en un principi es considerava des d'una dimensió d'actuació dels serveis públics més assistencial i pal·liativa, posteriorment s'ha vist la necessitat de corregir-la per una intervenció integral i coordinada d'institucions i recursos, però sobretot per la necessitat d'establir un canvi de consciència social i del model de cultura patriarcal, treballant des de la prevenció, no tan sols en la sensibilització ciutadana sinó des del disseny de models coeducatius en el centres educatius de tots els nivells, i des de la responsabilitat informativa de la publicitat i els mitjans de comunicació.

La violència de gènere que s'exerceix contra les dones es deguda per diferents causes i provoca diversos i múltiples efectes que requereixen una intervenció multidisciplinària i coordinada en xarxa.

Per tal d'evitar una segona victimització de les dones que han patit o estan en situació de violència de gènere, perquè no hagin de recórrer elles mateixes als diferents serveis municipals necessaris per atendre les seves

necessitats generades per la violència que han patit, ja sigui sanitàries, de seguretat, judicials, etc. es crea aquest *Protocol d'intervenció coordinada contra la violència de gènere d'Arenys de Mar* implicant als diferents serveis d'Arenys de Mar, per regular les mesures i els recursos necessaris per garantir una atenció integral d'assistència, protecció, de recuperació i reparació adequada a les diferents situacions de violència i a les necessitats concretes de les dones derivades d'aquesta situació.

Coneixem la part visible de la violència de gènere, la que es manifesta per les denúncies interposades, i és tan sols la punta del iceberg del fenomen i es redueix a un 5 - 10% de la totalitat de casos que s'exerceixen de violència contra les dones.

Per iniciativa de la Regidoria d'Igualtat s'han reunit novament els serveis integrats actualment a la xarxa d'atenció a situacions d'emergència social Grups polítics municipals, Serveis Socials Municipals, Equip Psicològic Municipal, Policia Local, Mossos d'Esquadra, l'ABS d'Arenys de Mar, Col·lectiu d'Advocats del Districte Judicial d'Arenys de Mar, Fiscalia dels jutjats d'Arenys i l'Associació de Dones per la Igualtat per treballar conjuntament en l'elaboració d'aquest nou protocol específic de violència de gènere. S'ha cregut necessari incloure la participació activa en la xarxa de la comunitat educativa i de joventut en la prevenció i detecció de la violència de gènere.

Els objectius d'aquest protocol són:

1. Garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones, i llurs fills i filles, noies i nenes que es troben en situació de risc o que són víctimes de la violència de gènere.
2. Establir els drets de les dones i de llurs fills i filles que es troben en situació de violència de gènere i els seus drets econòmics.
3. Establir una intervenció integral i coordinada contra la violència de gènere.
4. Adequar les mesures d'intervenció a les necessitats i demandes específiques de les dones.
5. Garantir l'especialització professional de les persones que intervenen en l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones que han patit violència de gènere.
6. Formar part de la Xarxa d'atenció i recuperació integral per a dones coordinada amb serveis supralocals, autonòmics i estatals.

La finalitat d'aquest protocol és la d'eradicar la violència de gènere i promoure la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Amb aquesta finalitat l'Ajuntament d'Arenys de Mar i els diferents serveis implicats en la xarxa d'intervenció coordinada contra la violència de gènere mantenen el compromís amb els drets de les dones a eradicar la violència de gènere:

1. Dret de no-discriminació de les dones.
2. Considerar la violència de gènere com a estructural i multidimensional.
3. Mesures integrals, per tenir en compte els danys directes, socials i econòmics.
4. Transversalitat de la intervenció global: cada servei estableix accions específiques.
5. Consideració de les particularitats de cada dona: la diversitat territorial, cultural, religiosa, personal, socioeconòmica i sexual, sense que siguin justificació de la vulneració de cap dret de les dones.
6. Consideració de les necessitats específiques i experiències de les dones en situació de violència.
7. Consideració de les dificultats singulars de les dones de determinats col·lectius: immigració, prostitució, vellesa, transsexualitat, discapacitat, VIH...
8. La privacitat de dades, sobre la identitat de les dones i d'altres persones implicades.
9. Celeritat en les intervencions i l'evitació de la victimització secundària.
10. Necessitat de capacitació i formació especialitzada professional.
11. Col·laboració i cooperació entre administracions, entre professionals, col·lectius socials afectats i grups de dones.
12. Mediació familiar: paralitzada i interrompuda en cas de violència de gènere.

2. CONÈIXER LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

LA SITUACIÓ DE RISC

El masclisme és un model de masculinitat, no l'únic, tradicionalment valorat com a superior, legitimat en la societat patriarcal mitjançant els valors i les creences culturals i per les estructures institucionals i familiars que el sustenten, que remet a conductes de domini, control i d'abús de poder exercides pels homes que imposen el propi desig i voluntat contra les dones. Genera una divisió sexual del treball, estereotips i rols de gènere i desigualtats entre les dones i els homes que constitueixen violacions dels drets humans de les dones. És susceptible d'afectar qualsevol dona.

D'altra banda, l'impacte de la violència de gènere sobre les dones no és el mateix en totes elles. El risc de patir violència de gènere es duplica per a algunes dones. Les diferències entre una dona i una altra i la diversitat entre col·lectius de dones, que per la seva especial situació estan en una major vulnerabilitat davant la falta de recursos o la doble discriminació que pateixen per fer front a la violència, com ara les dones immigrades, dones que exerceixen la prostitució, dones grans, transsexuals i lesbianes, dones amb alguna discapacitat, d'ètnies, amb VIH o dones que han estat en un centre d'execució penal, requereixen una atenció que es pugui adequar a les seves especials necessitats.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE:

És la violència que s'exerceix contra les dones, noies i nenes i que es manifesta a causa de la discriminació i de la situació de desigualtat històrica que es dona en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones. Aquestes relacions desiguals de poder poden ser de tipus afectiu i sexual, de parella, familiar, laboral i sociocomunitari i, per tant, poden donar-se tant en l'àmbit de parella o familiar, com en l'àmbit comunitari: en l'empresa, als centres religiosos, a l'escola o a les institucions públiques. També pot donar-se a través dels missatges dels mitjans de comunicació, la publicitat i les noves tecnologies, com Internet o els telèfons mòbils.

La violència de gènere pot ser produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions. Es pot exercir contra les dones de manera puntual o de forma continuada i reiterativa

i sempre dona com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic en les dones.

La principal diferència entre violència domèstica i violència de gènere és que la primera s'exerceix contra les persones, siguin homes, dones, nens i nenes, d'un nucli familiar dins l'àmbit de convivència o domèstic, i que la violència de gènere, en canvi, s'exerceix contra les dones (i llurs fills o filles), nenes i noies joves, també de forma indirecta contra d'altres persones relacionades, a causa de les relacions de poder desiguals entre dones i homes pròpies de la cultura patriarcal, i en qualsevol àmbit.

FORMES DE VIOLÈNCIA:

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, *del dret de les dones a eradicar la violència masclista* aborda totes les formes en què s'exerceix i àmbits on es dona la violència de gènere:

Violència física:

Comprèn qualsevol acte o omissió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Violència psicològica:

Comprèn tota conducta o omissió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaces, d'humiliació, de vexacions, d'exigència, d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Violència sexual i abusos sexuals:

Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

Violència econòmica:

Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la

limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

AMBITS ON ES DÓNA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Àmbit de la parella:

La violència l'exerceix el/la cònjuge o la relació afectiva contra la dona. La violència pot ser de tipus físic, psicològic, violència sexual o violència econòmica.

Àmbit familiar:

La violència l'exerceix la persona membre de la família amb més poder cap a la dona i/o menors. La violència pot ser de tipus físic, psicològic, violència sexual o violència econòmica.

Àmbit social o comunitari:

La violència s'exerceix contra les dones, les noies i les nenes, mitjançant agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic o explotació sexual, practicant-li la mutilació genital femenina, obligant-la a contraure un matrimoni forçat, o qualsevol altra forma de violència que atempti contra els seus drets sexuals i reproductius, o contra la seva llibertat, dignitat i integritat.

Àmbit laboral:

La violència l'exerceix una persona o un grup de l'empresa mitjançant un comportament d'assetjament sexual verbal o no verbal, psicològic o físic no desitjat per la dona i que atempta contra la seva dignitat o la dignitat de les dones creant un entorn intimidador, hostil, humiliant, ofensiu o molest. La violència pot donar-se dins o fora de l'horari i del centre de treball. Es constitueix com un *assetjament per raó de sexe* quan la violència es produeix en l'accés a un treball remunerat o en la promoció, l'ocupació o la formació en l'empresa.

LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE PER MITJÀ DE LES TIC

Les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació (TIC), Internet, mòbil, telèfon, ràdio i televisió, possibiliten noves formes de violència contra les dones o amplien les ja existents, alhora que dificulten el reconeixement de les agressions, fent que puguin ser vistes com a actes

inofensius sense ser relacionades amb les conseqüències reals que suposen contra la integritat de les dones. La principal dificultat que presenten les TIC és per reconèixer i preservar les proves d'agressions digitals. Sovint les dones no tenen constància dels fets o no poden demostrar el dany, la coacció, l'assetjament

virtual o la pèrdua que els hagi estat ocasionada contra el seu dret a la privadesa i a comunicar-se.

Alguns exemples de *violacions del dret a la privadesa* mitjançant les TIC són: llegir el correu electrònic o missatges del mòbil de la dona assetjada, la seva agenda de contactes i els seus documents personals, suplantar la seva identitat, seguir-la per la xarxa mitjançant identificadors ocults, persuadir o obligar la dona que desveli les seves contrasenyes o obtenir-les per altres mitjans.

Altres exemples referents a la *violació del dret a comunicar-se* són: assetjar-la mitjançant correus electrònics, al mòbil o al xat de contingut sexual explícit i no desitjat, rebre insults després de la denegació pels mateixos mitjans, publicar informació personal de la dona en llocs públics, en pàgines pornogràfiques o facilitar-la a les persones de la seva família i del seu entorn.

UN PROBLEMA D'HOMES QUE PATEIXEN LES DONES

L'informe realitzat per Luis Bonino i editat pel Ministerio de Igualdad al 2008 ens demostra com la violència de gènere no és un problema de les dones, com s'acostuma a pensar, i que per tant elles mateixes l'hagin de resoldre, com tampoc els programes i polítiques públiques no podran ser efectives en l'eradicació de la violència de gènere si es dirigeixen exclusivament a les dones, sense la interpel·lació als homes.

Per contra, la violència de gènere és un problema social mantingut per la cultura patriarcal i un problema dels homes que són els qui o bé l'exerceixen directament contra les dones per tal de conservar l'ordre de gènere establert, o bé el legitimen, o hi mostren indiferència, complicitat, actuen, ometen o toleren les diferents formes de violència que coexisteixen en una mateixa societat contra les dones. La majoria d'homes no senten el problema com a propi ni se senten involucrats en la transformació del problema, delegant la resolució a les dones. Si bé, no són tots els homes els que exerceixen la violència física, sexual o l'assetjament contra les dones, la gran majoria d'ells exerceixen formes naturalitzades de violència, com l'abús i el sexisme, microviolències que, com a costums, es troben arrelades en la quotidianitat.

Per tant, el treball amb els homes no es pot reduir a la intervenció policial, judicial, penitenciària posterior a la denúncia dels agressors, sinó que la sensibilització i la prevenció de la violència de gènere ha d'incloure i anar dirigida necessàriament a implicar a tots els homes.

EL CICLE DE LA VIOLÈNCIA

Les necessitats de les dones maltractades varien en funció del moment del procés de violència de gènere que estiguin vivint en la relació de parella. Si la violència no s'atura, va passant cíclicament i cada cop amb més intensitat per tres fases:

- 1. Acumulació de tensió:** L'agressor va acumulant tensió i devaluant l'autoestima de la dona mitjançant la violència psicològica, reduint l'autonomia i recursos econòmics i aïllant-la socialment. La relació es torna tensa, predomina el silenci, l'agressivitat encoberta que cada vegada és més freqüent i intensa, l'agressivitat verbal i episodis de violència física de poca intensitat i aïllats, fins que es produeix l'agressió física.
- 2. Esclat de la violència:** És el *fet visible* del maltractament de què parlen els mitjans de comunicació. L'agressor descarrega la tensió que ha acumulat en episodis aguts de violència, atacs verbals i físics i excuses que van dirigides directament contra la dona, però que poden manifestar-se indirectament contra els fills i filles, contra les persones grans que hi conviuen, els animals domèstics o els objectes. És en aquesta fase que acostumen a realitzar-se les denúncies.
- 3. Lluna de mel:** Durant la lluna de mel es produeix la manipulació emocional, l'agressor mostra el seu penediment, justifica l'agressió atribuint-la a problemes laborals, de beguda, etc., convencent la dona que canviarà, que la necessita i fent-la sentir culpable de qualsevol intent d'allunyar-se d'ell o de denunciar-lo i realitzant manifestacions d'afecte i d'estima. La dona amaga les seves lesions, sent por i vergonya, dubtes i sentiments contradictoris. Si no s'intervé, és probable que els episodis violents tornin a manifestar-se i n'augmenti la severitat, fenomen anomenat *Escalada de la violència*.

LA PERMANENCIA EN UNA RELACIÓ VIOLENTA:

La cultura patriarcal

Es tracta de considerar els elements estructurals de la família i els patrons d'interacció familiar. Els estudis realitzats amb famílies que presenten problemes de violència mostren un predomini d'estructures familiars autoritàries, en què la distribució del poder segueix els paràmetres dictats pels estereotips sexistes culturals. Els homes violents amb freqüència han estat nens maltractats o, com a mínim, testimonis de la violència del seu pare cap a la seva mare, i s'ha identificat amb l'agressor incorporant activament en la seva conducta la violència viscuda per "sobrecompensació". En canvi, les dones que han estat maltractades en la infància, realitzen l'aprenentatge de la "indefensió", que les situa en una situació de risc de maltractament per les posteriors estructures familiars.

Aquests rols assumits per dones i homes davant de la violència no són patrimoni exclusiu de famílies desestructurades, que viuen en la pobresa i amb mancances educatives. Aquests, constitueixen factors de risc que poden agreujar una relació d'abús, no obstant això, la violència de gènere es distribueix entre totes les classes socials i en tots els nivells educatius.

La indefensió apresada

També existeixen diverses teories explicatives sobre el perquè una dona en situació de violència de parella pot arribar a conviure fins a 10 anys amb el seu agressor abans de prendre la decisió de trencar la relació de maltractament definitivament. S'hi conjuguen una sèrie de pensaments i emocions provocats per la violència que afecten greument la seva capacitat de presa de decisions i autoestima, que ha d'aprendre a revertir.

La presa de decisions

- *Teoria de costos i beneficis*: La dona decideix abandonar o continuar la relació de parella després de considerar els avantatges (beneficis) i desavantatges (costos) percebuts en funció de les possibles alternatives que se li presenten.
- *Model de la inversió*: La dona analitza el seu grau de compromís en la relació de parella a partir de tres factors: grau de satisfacció, alternatives i inversió realitzada en recursos materials i psicològics.

- *Teoria de la trampa psicològica:* La dona maltractada té l'esperança que finalitzi el maltractament i creu que invertint-hi més esforç i temps pot aconseguir que la relació de parella es torni harmoniosa.
- *Model del procés de presa de decisions en dones maltractades:* La dona pren una decisió tenint en compte dues preguntes: a) estaré millor fora de la relació?; i b) sóc capaç de sortir de la relació amb èxit?

La dependència emocional i les repercussions psicopatològiques del maltractament

- *Teoria de la indefensió apresada:* La persona que durant un període prolongat en el temps pateix maltractament de forma imprevisible i incontrolable arriba a un estat d'indefensió que fa més probable la seva permanència dintre de la relació. També el seu malestar, per exemple la falta de motivació o l'apatia, interfereix greument en el seu procés de presa de decisions.
- *Teoria de la unió traumàtica:* Es refereix al vincle emocional que s'estableix entre dues persones, quan una d'elles provoca maltractament de forma intermitent a l'altra.
- *Model del càstig paradoxal o cicle de la violència:* La permanència dins la situació de maltractament és deguda al patró cíclic entre els maltractaments com a càstig per aconseguir sotmetre la dona i les promeses d'afecte.
- *Model d'intermitència:* Les víctimes de maltractament poden autodevaluar-se i idealitzar l'agressor a causa de la diferència de poder entre la víctima i l'agressor, així com de la intermitència extrema entre el bon i el mal tracte.

Manteniment del control

L'agressor dóna continuïtat a la relació de violència contra la seva parella perquè es percep a si mateix com un subjecte de drets i privilegis i a la seva parella com un objecte susceptible de satisfer-li aquests drets. La violència és un mitjà extrem i una manifestació de l'exercici del poder i control sobre la dona a qui, d'aquesta manera, manté sotmesa en una relació que el privilegia. Una de les creences més esteses és que el consum d'alcohol pot afavorir l'aparició de conductes violentes. No obstant això, moltes persones alcohòliques no utilitzen la violència contra les dones o la seva família, com tampoc tots els maltractadors consumeixen alcohol. Sovint el consum d'alcohol és utilitzat per l'agressor per exculpar-se de la seva responsabilitat en el maltractament.

La victimització secundària

D'altra banda, la violència contra les dones compta amb el suport explícit o el permís tàcit per exercir-la quan en la cultura se sosté el missatge de desigualtat de poder i drets entre dones i homes. La legitimació de la violència com a forma per mantenir els privilegis d'alguns costums socials, de codis de conducta basats en els rols sexuals, la divisió sexual del treball i els estereotips de gènere de missatges publicitaris i doctrines religioses, entre d'altres manifestacions de la cultura patriarcal, afavoreixen les jerarquies de gènere i l'ús de la violència contra les dones per mantenir les desigualtats. Cal tenir en compte l'anomenada *legitimació institucional de la violència*, que succeeix quan les institucions reproduïxen en el seu funcionament intern el model de poder vertical i autoritari. Això es pot traduir en una *victimització secundària* quan una dona en situació de violència torna a ser victimitzada quan recorre a la institució o professionals buscant ajuda i rep una resposta impregnada dels estereotips culturals sexistes i per tant inadequada, com per exemple, que es qüestionï la seva credibilitat i es busqui la seva culpabilitat com a víctima o traient importància al problema i fent-la retornar a la mateixa situació de violència sense les garanties de protecció necessàries, etc. Aquesta atenció agreuja la situació de violència i de les dones en risc. Fins i tot es pot posar la seva vida en perill per les represàlies que pot rebre per part de l'agressor un cop ha trencat el silenci sobre el maltractament.

ALTRES VIOLÈNCIES CONTRA LES DONES:

L'agressió sexual

Tota persona que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona, amb violència o intimidació és responsable d'agressió sexual. Es considera *violació* quan l'agressió sexual consisteix en l'accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o per introducció d'objectes per alguna de les dues primeres vies.

La MGF

La mutilació genital femenina (MGF) és el nom genèric donat a pràctiques tradicionals que impliquen l'extirpació total o parcial dels genitals externs femenins o altres agressions als òrgans genitals de les dones per raons

culturals, religioses o altres amb finalitats no terapèutiques. Actualment, hi ha al món uns 130 milions de dones que han estat sotmeses a la MGF, la majoria quan eren nenes, i es calcula que cada any uns dos milions de nenes més seran mutilades.

L'ablació es practica en uns 40 països sobretot de l'Àfrica, del Pròxim Orient i d'Àsia, però augmenten les pràctiques a Europa entre immigrants d'aquests països.

La violència de la mutilació s'exerceix quan la salut física, psicològica i sexual de la nena es posa en risc i és supeditada a les decisions de la família i de la comunitat, ja sigui per costum, tradició, per controlar la seva sexualitat i funcions reproductives, per estètica o per motius religiosos.

Matrimonis forçats

Es produeix sense el consentiment vàlid de la dona per la intervenció de terceres persones de l'entorn familiar que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi. La violència s'exerceix amb l'objectiu de reforçar els vincles familiars, per honor familiar, per explotació sexual o laboral, per controlar la sexualitat de les adolescents o per aconseguir permisos de residència o familiars. Quan la víctima és una menor es reconeix com a *matrimoni prematur*.

Maltractaments a nenes i noies joves, fills i filles

S'entén com a maltractament la situació en què un infant és objecte de violència, física o psíquica, per acció o per omissió, per part de les persones de qui generalment depèn per al seu correcte desenvolupament o per part de qualsevol altra persona. Es distingeixen diversos tipus de maltractament: *físic* o provocació de malalties; per *negligència i abandonament* de l'atenció a les necessitats bàsiques; *psicològic o emocional*; de *caire sexual*, com l'incest, la violació, tocaments, seducció verbal, masturbació en la seva presència, pornografia, etc. i *d'explotació sexual* per prostitució i activitats de pornografia; *quimicofarmacèutic*, quan sense necessitat mèdica, li proporcionen drogues per sotmetre-la o controlar-la; *institucional*; *explotació laboral* o per mendicitat.

L'explotació sexual

L'explotació sexual és defineix al Protocol de Palerm (2000) com la participació d'una persona en la prostitució, la servitud sexual, o la producció de materials pornogràfics com a conseqüència de trobar-se sota

amenança, coacció, rapte, per la força, per l'abús d'autoritat, la servitud per deute o frau. Altrament, l'explotació de la prostitució aliena és definida com l'obtenció per una persona de qualsevol avantatge financer o un altre benefici provinent de l'explotació sexual d'una altra persona.

Assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a l'empresa

Assetjament sexual: És la situació en la qual es produeix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat, d'índole sexual, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, especialment, quan es crea un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

Assetjament per raó de sexe: És la situació on es produeix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat de la persona i de crear un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant o ofensiu. Es tracta de la repetició i acumulació

sistemàtica de conductes ofensives amb el propòsit de forçar la persona a renunciar voluntàriament al seu lloc de treball o a renunciar als drets i beneficis que li corresponen.

L'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe són un fenomen social de múltiples i diferents dimensions: són una forma de discriminació que ve motivada pel sexe d'una persona, contrària al principi d'igualtat entre dones i homes; són un atemptat al dret a la dignitat i a la intimitat de les persones; una manifestació de la violència de gènere i un risc psicosocial per a la salut i la seguretat en el treball.

L'assetjament és *d'intercanvi (o quid pro quo)*, quan implica un abús d'autoritat jeràrquica de les persones que tenen poder per decidir sobre la relació laboral. Forcen la persona assetjada a escollir entre sotmetre's als requeriments sexuals o negar-li l'accés a la formació, l'ocupació, la promoció, l'augment de salari o qualsevol altra decisió sobre la feina.

L'assetjament és *ambiental* quan l'entorn intimidador, hostil, ofensiu és creat a partir dels comportaments que donen lloc a comentaris de naturalesa sexual, bromes, etc. entre companys o companyes o terceres persones relacionades amb l'empresa.

INDICADORS DE VIOLÈNCIA

Violència de gènere en l'àmbit parella:

Indicadors de risc: ha maltractat altres persones anteriorment, pateix canvis sobtats d'ànim, va viure de nen en un ambient de violència, no accepta el rebuig, li agrada sentir-se poderós, té una forma rígida de pensar i despectiva cap a les dones.

Indicadors de violència: resol els conflictes amb hostilitat i intimidant, amenaça per controlar i abusar de la parella, ignora o ridiculitza els sentiments de la dona, insulta, crida, desconnecta o espatlla aparells perquè no els pugui fer servir la dona quan ell no hi és, embruta el que ella acaba d'ordenar, la culpa dels seus errors, la persegueix o vigila, la compara amb altres dones i es mostra interessat per elles, munta espectacles, la posa en evidència davant d'altres persones, l'aïlla del seu cercle d'amistats, es mostra gelós de tota persona o activitat que li prengui el control sobre ella, demana explicació de tot el que ella fa, es fa la víctima davant dels altres, exigeix relacions sexuals sense tenir en compte el desig de la dona, espera la dona a la sortida de la feina i controla el seu horari, limita el maneig dels diners.

Violència de gènere en l'àmbit social o comunitari:

Agressions sexuals

Indicadors de risc: comportament psicosocial problemàtic en les relacions de parella i laborals, no sap acceptar un "no", misogínia, desviació sexual, haver patit abús a la infància, psicopaties o trastorns mentals greus, consum de substàncies tòxiques, antecedents delictius, negació o tolerància de la violència.

MGF

Indicadors de risc: pertànyer a una ètnia que practiqui la MGF d'Àfrica o d'Àsia, pertànyer a una família en què la mare i/o les germanes més grans l'hagin patida, pertànyer a un grup familiar practicant que té molt present el mite del retorn al país d'origen, la proximitat d'un viatge o d'unes vacances al país d'origen.

Indicadors de sospita en una nena d'haver-li practicat la MGF: tristesa i manca d'interès, canvis de caràcter, caminar amb les cames juntes o molt separades, neguit a l'hora d'asseure's, pal·lidesa

cutanimucosa, símptomes d'anèmia subaguda, no realitzar exercicis físics o no voler participar en jocs que impliquin activitat, comentaris fets a l'escola.

Matrimonis forçats

Indicadors de risc: pertànyer a l'ètnia gitana o d'altres comunitats on es practiqui en el país d'origen de l'Àfrica, Pròxim Orient, Àsia i Amèrica llatina; manca de xarxa social de la dona a part de la família; desconeixement dels drets i recursos; dependència econòmica familiar; germanes forçades a casar-se; denunciades com a desaparegudes; planificació d'un viatge al país d'origen per l'adolescent o dona.

Maltractaments a nenes i noies joves, fills i filles

Indicadors de risc: retard a demanar ajuda o assistència mèdica, història contradictòria o discordant, multiplicitat d'accidents o traumatismes i millora clínica durant l'ingrés hospitalari; canvi de caràcter, trastorns de la conducta, regressió, aïllament, pors, dificultat per caminar i seure, vulva inflada i vermella, dolor, picor o secrecions en la zona genital; escassa higiene, retard en el creixement sense causa orgànica justificable, sobreprotecció, absentisme escolar.

Indicadors de violència: fractures i hematomes en diverses fases evolutives, amb formes geomètriques o amb aspecte d'objecte; alopecía traumàtica per arrencament intencionat; cremades a la part posterior del cos per submersió en aigua bullent, lesions múltiples a les mucoses, al crani, a les costelles, a l'anús i als genitals, obertura himenal engrandida i dilatació anal, malalties de transmissió sexual.

Explotació sexual, M-VTS

Indicadors de risc: carència o falsedat de documents d'identitat, absència o escassetat monetària, incapacitat de mudar-se a un altre lloc o deixar la seva feina, aïllament social, d'amistats i familiars, deute sobre el cost del seu viatge, dificultats comunicatives per desconeixença de l'idioma tot i una estada prolongada, males

condicions de salut, desnutrició, lesions i malalties greus sense medicació, procedència de països classificats amb risc de tràfic per explotació sexual: Romania, Bulgària, Albània, Polònia, antics estats de la Unió Soviètica, Equador, Colòmbia, Perú, Veneçuela, Paraguai, Brasil, República Dominicana, Nigèria, Sierra Leone i Libèria. En el cas de dones transsexuals, especialment procedents de Brasil, Equador, Colòmbia i Costa Rica.

Indicadors de violència: no voler parlar de la seva situació legal ni sobre la seva vida privada, història incompleta i contradictòria, confusió, voler estar sempre acompanyada de la persona que els fa de “traductor”, no demanar ajuda, tenir por a les represàlies personals o contra la família, síndrome d'Estocolm, estar permanentment escoltada o vigilada, treballar en un establiment amb altes mesures de privacitat i seguretat.

Violència de gènere en l'àmbit del treball:

Indicadors de risc: empreses on existeix una important desproporció entre dones i homes, estructures jeràrquiques, ambient d'intolerància, discriminatori, desconfiança i competitivitat, precarietat laboral, inestabilitat organitzativa, relacions hostils, falta d'ètica i transparència, baixes reincidents o de llarga durada, absentisme i rotació de personal. Els grups més vulnerables són les dones soles amb responsabilitats familiars, dones en sectors o categories professionals amb presència majoritàriament masculina, dones joves en la seva primera feina, dones amb alguna discapacitat, dones immigrants o d'una minoria ètnica, dones amb contractes temporals i lesbianes.

Assetjament sexual

Indicadors de violència: comentaris i bromes sexuals ofensives, interpel·lació denigrant o obscena, difusió de rumors sobre la vida sexual d'una persona, preguntar o explicar fantasies, preferències o habilitats sexuals, comentaris sobre el cos o l'aparença física, invitacions i pressions per concretar cites i activitats lúdiques, demandes sexuals, mirades lascives al cos, gestos obscens, ús d'imatges, missatges de correu, notes, etc. amb contingut sexual explícit, arraconar o apropament físic excessiu, contacte físic aparentment accidental de parts sexuals del cos.

Assetjament per raó de sexe

Indicadors de violència: conductes discriminatòries pel fet de ser dona, formes ofensives d'adreçar-se a la persona, ridiculitzar-la o menystenir les seves capacitats i les de les dones en general, humor sexista, ridiculitzar les persones que assumeixen tasques que tradicionalment ha assumit l'altre sexe, ignorar aportacions o excloure les dones, assignar-li un lloc de treball de responsabilitat inferior a la seva categoria professional i capacitat, sabotejar la seva feina, impedir-li l'accés als recursos per realitzar-la o assignar-li tasques sense sentit, denegar-li els seus drets laborals, sobretot respecte a l'embaràs i la maternitat.

3. DRETS DE LES DONES EN SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE QUE EL PROTOCOL HA DE GARANTIR

La prevenció

Es tracta del conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència de gènere per mitjà de la reducció dels factors de risc, impedit-ne la normalització; accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, sobretot les dones, del fet que cap violència no és justificable ni tolerable. Exigeix el compromís de respectar el dret a la no-discriminació de les dones, sobretot pel que fa a l'atenció a les seves necessitats específiques i diferencials, i d'impedir la reproducció d'estereotips. Exigeix tenir per finalitat la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, perquè la violència de gènere és la manifestació d'una estructura de relacions desiguals de poders entre homes i dones, que es donen en qualsevol àmbit i de formes diverses. Fomenta un recull de dades, dóna a conèixer les causes de la desigualtat de poder de la violència de gènere i no tan sols els danys dels seus efectes i realitza campanyes de sensibilització ciutadana. Implementa la coeducació en els centres educatius i fomenta l'ús del llenguatge no sexista. Evita caracteritzar les dones com a víctimes sense recursos propis per superar la violència. Diferencia les causes de la violència de gènere dels problemes afegits que poden afectar alguns agressors (alcoholisme, alteracions mentals...).

La detecció

Posar en funcionament els diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència de gènere, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i per identificar les situacions de risc en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat. Implica la formació i capacitació especialitzada professional en matèria de violència de gènere i igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Compromet al treball de col·laboració en xarxa de serveis, institucions, organitzacions i grups de dones. Exigeix un protocol específic i la celeritat de la intervenció per tal de possibilitar

una atenció adequada. Atorga el dret a les dones a rebre de forma immediata una protecció integral, real i efectiva des de l'administració pública. Obliga les persones professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació a intervenir i a comunicar una situació de risc o de violència de gènere. Obliga els mitjans de comunicació a controlar mitjançant codis ètics el tractament de la violència de gènere sense banalitats i a la no-utilització de missatges sexistes que atemptin contra la dignitat de les dones. Insta les empreses a prevenir, detectar, reparar i sancionar l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe mitjançant protocols i codis de conducta.

L'atenció

És el conjunt d'accions destinades a una persona perquè aquesta pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació violenta. Facilita la informació sobre els drets, eines necessàries i serveis disponibles. Implica l'accés gratuït als serveis públics establerts de les dones en situació de violència de gènere. Implica adequar les mesures d'intervenció a les necessitats i demandes específiques de les dones que pateixen violència de gènere. Considera el caràcter integral de les mesures d'atenció, tenint en compte tots els danys en les dones i les/els menors, els danys econòmics i els danys socials. Evita la victimització secundària contra les dones i llurs fills i filles deguda als dèficits de la intervenció. Facilita el dret a la protecció integral, real i efectiva. Facilita el dret a l'atenció i assistència sanitària específiques. Facilita el dret a l'assistència jurídica gratuïta i especialitzada. Facilita el dret a l'ocupació i a la formació ocupacional, també a prestacions econòmiques. Facilita el dret d'accés a l'habitatge.

La recuperació/reparació

La *recuperació* és l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda. Implica l'adequació de les mesures a l'hora d'aplicar-les perquè tinguin en compte les necessitats i les demandes específiques de les dones que pateixen violència de gènere.

La *reparació* és el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència de gènere,

que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

Garanteix les indemnitzacions establertes per sentència judicial i la indemnització econòmica de pagament únic a percebre del Govern de la Generalitat que s'estableixin per reglament. Implica el compromís de garantir la no-victimització secundària generada per la intervenció dels serveis, agents o organismes responsables implicats. Realitza l'acompanyament i seguiment de les dones que han patit violència de gènere, de les mesures preses i del procés de recuperació.

4. MARC LEGAL

- Llei 5/2008, de 24 d'abril, *del dret de les dones a eradicar la violència masclista* (DOGC núm. 5123-02/05/2008)
- Llei 35/1995, d'11 de desembre, *d'ajuda i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual* (BOE núm. 296)
- Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, *sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya*, reformada per la LO 8/2000, de 22 de desembre; la LO 11/2003, de 29 de setembre i la LO 14/2003, de 20 de novembre
- Llei 27/2003, del 31 de juliol, *reguladora de l'Ordre de Protecció de les víctimes de la violència domèstica* (BOE núm. 183)
- Reial decret 429/2003, d'11 d'abril, que modifica el RD 738/1997, de 23 de maig, *pel qual s'aprova el Reglament d'ajudes a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat* (BOE núm.100)
- Reial decret 996/2003, de 25 de juliol, *pel qual s'aprova el Reglament d'assistència jurídica gratuïta* (BOE núm. 188)
- Reial decret 355/2004, de 5 de març, pel qual es regula el *Registre central per a la protecció de les víctimes de la violència domèstica* (BOE núm. 73)
- Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, *de mesures de protecció integral contra la violència de gènere* (BOE núm. 313)
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, *per la igualtat efectiva de dones i homes* (BOE núm. 71)
- Llei 3/2007, de 15 de març, *reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones* (BOE núm. 65)
- INSTRUMENTO de *Ratificación de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad, hecho en Nueva York el 13 de diciembre de 2006* (BOE núm. 96, Lunes 21 abril 2008)
- Directiva 2006/54/CE del Parlament Europeu i del Consell de 5 de juliol de 2006, *relativa a l'aplicació del principi d'igualtat*

d'oportunitats i igualtat de tracte entre homes i dones en assumptes de treball i ocupació

- Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, *pel qual s'aprova el Text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (LISOS)*

5. COMISSIÓ TÈCNICA DEL PROTOCOL DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La Comissió tècnica té les funcions d'elaboració i avaluació del protocol i circuit d'actuació municipal de violència de gènere, el seu seguiment, valoració i actualització. Es reunirà 3 cops l'any. De les conclusions anuals, la Comissió tècnica informará als Grups polítics municipals.

Maribel Illescas, regidora d'Igualtat

Norma Martínez, agent d'Igualtat

Joaquim Cruz, inspector de la Policia Local d'Arenys de Mar

Salut Cuscó i Xavier, GAV del Cos de Mossos d'Esquadra

Montse Tristany, metgessa i directora de l'CAP d'Arenys de Mar

Montse Altés, psicòloga de l'Equip Psicopedagògic Municipal

Esther Marquès i Núria Hidalgo, treballadora social i educadora social dels Serveis Socials municipals

Xavier Masclans, Col·legi d'Advocats de Barcelona. Delegat del Partit Judicial d'Arenys de Mar

Estela Maria Serret Masià, jutgessa del Jutjat núm. 6 de Violència de gènere d'Arenys de Mar

Llúcia Masdeu Turrats, presidenta de l'Associació de Dones per la Igualtat d'Arenys de Mar

COMISSIÓ CONSULTIVA DEL PROTOCOL DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La comissió consultiva té les funcions d'informar i d'assessorar a la comissió tècnica en l'elaboració i avaluació del protocol i circuit d'actuació municipal de violència de gènere; la de col·laborar en la sensibilització ciutadana; i la de mobilitzar els recursos i, per la seva proximitat i coneixement de les necessitats de les dones, coordinar-se amb els diferents

serveis implicats en l'atenció de dones en situació de violència de gènere per a la detecció i per a la prevenció de casos.

Manel Pou, defensor del ciutadà i de la ciutadana d'Arenys de Mar
Khadija Aghrib, presidenta de l'Associació per la integració total cultural Catalano-magrebí
Antoni Curto, director de l'IES Els Tres Turons
Margarida Clofent, directora del CEIP Joan Maragall
Agustí Farré, director del CEIP Sinera
Madre Cristina Mazariegos, directora del col·legi de La Presentació
Pilar Soler, directora de l'Aula de Formació de persones adultes
Anna Valls, presidenta de l'AMPA CEIP Joan Maragall
Imma Avellaneda, presidenta de l'AMPA CEIP Sinera
Paloma Carrera, presidenta de l'AMPA La Presentació
Mireia Sauri, presidenta de l'AMPA IES Els Tres Turons
Susanna Mir, tècnica de Joventut de l'Ajuntament d'Arenys de Mar
Marta del Castillo, tècnica de Comunicació de l'Ajuntament d'Arenys de Mar
Ana Amposta, tècnica d'Intermediació Laboral
Elena Garcia, tècnica de Politiques Actives d'Ocupació
Oriac Martínez, secretari nacional de campanyes de L'Armari, col·lectiu de joves per l'alliberament sexual
Elena Noguerras, secretaria d'Arenys Solidari
Carme Parera, Càritas d'Arenys de Mar
Luz Teran, treballadora social del CAP d'Arenys de Mar
Eva de Miguel, metgessa de la Comissió Ètica del CAP d'Arenys de Mar
Leo Montserrat, infermera del CAP d'Arenys de Mar
Isabel López Loscos, metgessa forense del Jutjat número 6 de violència de gènere d'Arenys de Mar
Josep Maria Bayo, director de Ràdio Arenys

6. PROGRAMES DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA

Accions pedagògiques i comunicatives i altres estratègies de sensibilització destinades a modificar l'imaginari social per tal de reduir els factors de risc de la violència de gènere o la seva cronicitat.

Programa coeducatiu

La coeducació, és l'acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries, per tal d'aconseguir l'objectiu de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Segons la llei 5/2008, els continguts curriculars de tots els nivells educatius han d'aplicar el principi de coeducació i s'han de revisar els llibres de text i el material educatiu per acompliment amb aquest propòsit.

Programa de prevenció amb gent jove

Els principals eixos de treball de la prevenció de violència de gènere amb la gent jove són: desmitificació de l'amor romàntic i prevenció de les relacions abusives, identificació d'estereotips sexistes, informació sobre mètodes anticonceptius i prevenció de malalties de transmissió sexual, l'elecció d'estudis i professió més enllà dels rols tradicionals de gènere i les identitats sexuals.

Programa d'informació i sensibilització ciutadana

La violència de gènere es un fenomen multidimensional degut a la distribució desigual de poder entre dones i homes, cal fer comprensible la necessitat de canviar el model violent de masculinitat tradicional per nous tipus de masculinitats i promoure la corresponsabilitat de les tasques de

cura de les persones i de manteniment de la llar entre dones i homes per construir una societat més equitativa.

Segons la llei 5/2008, les actuacions d'informació i sensibilització social per part de les administracions públiques catalanes han de ser impulsades amb la finalitat de prevenir i eliminar la violència de gènere donant a conèixer de forma accessible i per tots els mitjans comunicatius possibles: els drets de les dones que pateixen situacions de violència de gènere o que es troben en risc de patir-ne i els mitjans per identificar els diferents tipus de violències contra les dones; els serveis disponibles d'assistència i protecció, de recuperació i reparació per a dones en situació de violència de gènere i els deures de la

ciutadania, personal de l'administració pública i agents socials davant la violència.

Totes les actuacions d'informació i sensibilització contra la violència de gènere han de procurar superar les barreres que dificulten la detecció de la violència de gènere en situacions específiques i que poden impedir el reconeixement dels diferents tipus de violència i l'accés als serveis de dones que pertanyen als col·lectius amb necessitats específiques, com són les dones immigrades, dones que exerceixen la prostitució voluntària o de forma forçosa, dones grans, dones amb alguna discapacitat, dones transsexuals i lesbianes i dones de minories ètniques.

L'Ajuntament d'Arenys de Mar ha posat a l'abast de la ciutadania els següents documents informatius: la *Guia de suport i serveis per a dones en situació de violència masculista*, el díptic informatiu sobre els *Nous drets laborals a la Llei d'igualtat 3/2007*, el tríptic de *Suport i serveis davant l'agressió i la discriminació de LGTB* i la *Guia de llenguatge igualitari*.

Programa dels mitjans de comunicació

Ràdio Arenys conté en els seus estatuts el compromís i els criteris orientadors davant la violència de gènere i la representació de les dones. Segons la Llei 5/2008, els mitjans de comunicació gestionats o finançats per les administracions públiques de Catalunya han de fer un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge, fomentar la presència equilibrada i una imatge plural dels dos sexes, lliures d'estereotips sexistes, presentar les dones amb autoritat i respecte, fent visibles les aportacions que han fet en tots els àmbits de la societat, afavorir els continguts sobre els drets de les dones i donar a conèixer la violència de gènere sense morbositats.

AGENTS EDUCATIUS

- Ajuntament d'Arenys de Mar: Regidoria d'Educació, Regidoria de Joventut, Regidoria d'Igualtat, Regidoria de Comunicació, Regidoria de Cultura, Regidoria d'Acció Social
- Centres de formació reglada: CEIP Sinera, CEIP Joan Maragall, col·legi La Presentació, IES Els Tres Turons, Escola de Formació de Persones Adultes, Centre Obert Tallaferro
- Servei d'Informació Juvenil, Consulta Jove de l'EAP
- Ràdio Arenys

PERSONES DESTINATÀRIES

- Comunitat educativa: alumnat, professorat, AMPA, educadores/educadors socials, altres professionals educatius
- Associacions, grups i col·lectius de dones
- Entitats i empreses municipals
- Ciutadania d'Arenys de Mar

ÀMBITS D'INTERVENCIÓ

- *Programa coeducatiu:* CEIP Sinera, CEIP Joan Maragall, col·legi La Presentació, IES Els Tres Turons, Escola de Formació de Persones Adultes, AMPA'S, Centre Obert Tallaferro
- *Programa de prevenció amb gent jove:* IES Els Tres Turons, col·legi La Presentació, Servei d'Informació Juvenil, Consulta Jove de l'EAP d'Arenys de Mar
- *Programa d'informació i sensibilització ciutadana:* EAP D'arenys de Mar, OAC i altres punts d'informació municipal, Policia Local, Cos de Mossos d'Esquadra, Serveis Socials, Servei Psicològic municipal, Col·legi d'Advocats del Districte Judicial d'Arenys de Mar, Jutjats d'Arenys de Mar, Associació de Dones per la Igualtat d'Arenys de Mar, Associació per la integració total cultural catalano-magrebí, grup de dones Ana Sáez, Associació de puntaires Flor d'Alba, Secció de puntaires de l'Ateneu, Grup de dones amb fibromialgia, Col·lectiu l'Armari, Defensoria de la ciutadania, Biblioteca Pare Fidel Fita, Museu d'Arenys de Mar, Aula d'Extensió Universitària
- *Programa dels mitjans de comunicació:* Ràdio Arenys, butlletí municipal *ATR*, web municipal, Servei Municipal de Català

FORMAT

- Materials de difusió, suport paper, virtual, auditiu
- Materials didàctics i guies
- Activitats educatives, tallers, tertúlies i conferències
- Cursos de formació específica per a professionals
- Exposicions, mostres, concursos i videofòrums
- Crèdits de síntesi, treballs de recerca

CONTINGUTS

- Coeducació
- Estereotips sexistes i rols de gènere.
- Noves masculinitats.
- Corresponsabilitat entre dones i homes en les tasques de cura de les persones i treball de la llar.
- Conciliació de la vida personal, familiar i laboral de dones i homes, drets laborals de la Llei d'igualtat, plans d'igualtat
- Salut sexual i reproductiva
- Identitats sexuals, LGTB
- Apoderament de les dones davant la violència de gènere
- Prevenció dels diferents tipus de violència de gènere

7. CIRCUIT D'INTERVENCIÓ COORDINADA MUNICIPAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: EN LA PARELLA

PREVENCIÓ	PROGRAMES DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA							
	Coeducatiu		Prevenció amb gent jove		Informació i sensibilització ciutadana		Mitjans de comunicació	
DETECCIÓ	Accés presencial i telefònic							
	COSSOS DE SEGURETAT	ÀMBIT SANITARI	ÀMBIT SOCIAL	ÀMBIT JURIDIC	ÀMBIT EDUCATIU	ASSOCIACIONS GRUPS DE DONES	ÀMBIT LABORAL	ALTRES ÀMBITS
	Polícia Local: 937959901 Mossos Esquadra: 088	CAP Arenys S. Psicològic	Serveis Socials T. Social EAP Defensoria ciudad.	Jutjats / Fiscalia ICAB-Arenys Ass. Jurídic Dones	CEIP'S, AMPA'S, IES, AFA, Esplais, Escoles Bressol Educatora Social, C Obert Tallaferro	Ass.DonesxIgu Catala-magreb Dones Ana Sàez Puntaires	Empreses municipals	Regidoria Igualtat SIJ Armari Càritas Arenys Solidari
ATENCIÓ	VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE LA DONA (Indicadors):							
	POSSIBLE SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE EN LA PARELLA							
	URGENT				NO URGENT			
	RECURSOS SANITARIS		RECURSOS SEGURETAT		DEMANDA IMPLÍCITA		DEMANDA EXPLÍCITA	
	CAP Arenys de Mar Hospital de Mataró Hospital Sant Jaume de Calella Metgessa /metge forense del Jutjat núm. 6	<i>Informe de maltractament psicològic i/o Informe de lesions físiques</i> <i>Informe pericial de lesions físiques i psicològiques</i>	GAV, Cos de Mossos d'Esquadra	<i>Assistència psicològica per la declaració. Tramitació opcional denúncia. Ordre de protecció. Al·lotjament d'urgència. Sol·licitud d'assistència jurídica pel Torn especial. Detenció de l'agressor</i>	Tots els àmbits: CAP T. Social EAP S. Psicològic Serveis Socials C. Mossos Esquadra Polícia Local ICAB- Arenys Jutjats- Fiscalia A. Jurídic de Dones	<i>Informació Derivació /acompanyament serveis específics</i> <i>Orientació, assessorament i identificació conjunta de necessitats</i> <i>Coordinació/ informe derivació altres àmbits, acompanyament</i>	Tots els àmbits: CAP T. Social EAP S. Psicològic Serveis Socials C. Mossos Esquadra Polícia Local ICAB- Arenys Jutjats- Fiscalia A. Jurídic de Dones	<i>Informació derivació / acompanyament serveis específics</i> <i>Orientació, assessorament i identificació conjunta de necessitats: Assistència mèdica i social. Assessorament psicològic i jurídic. Informe de Maltractaments i/o lesions físiques.</i> <i>Coordinació/ informe derivació altres àmbits, acompanyament</i>

SERVEIS SOCIALS: obertura d'expedient, recull de la documentació, informe

↓
Orientació i assessorament a la dona i elaboració conjunta del pla d'acció
Coordinació de prestacions i recursos de reparació / recuperació

RECUPERACIÓ	Recursos de protecció/seguretat	Recursos sanitaris	Recursos socials	Recursos d'assessorament i assistència jurídica	Recursos d'assistència psicològica	Recursos laborals/formatius ocupacionals	Altres recursos especialitzats supralocals
	<ul style="list-style-type: none"> • Ordre de protecció, ordre d'allunyament • Teleassistència Creu Roja • GAV, Cos de Mossos d'Esquadra: seguiment i control de les ordres de protecció, comunicació a la dona de resolucions del Jutjat, comunicació amb estrangeria per sol·licitud autorització de residència temporal • Policia local: reacció immediata contra incompliment d'ordres de protecció i allunyament 	<ul style="list-style-type: none"> • CAP Arenys de Mar • PASSIR 	<ul style="list-style-type: none"> • Escolarització immediata de fills i filles amb canvi de residència per violència de gènere. • Col·lectiu prioritari allotjament protecció oficial. • Servei de traducció i mediació intercultural del Consell Comarcal del Maresme 937411616 	<ul style="list-style-type: none"> • Assessoria jurídica per a dones • ICAB districte Judicial Arenys de Mar: orientació i tramitació assistència jurídica, petició advocat/da de Torn d'Ofici • Jutjat d'Instrucció 6 / Fiscalia • Mesures penals: ordre d'allunyament o de no comunicació. Mesures civils: custòdia de fills i filles, atribució del domicili, etc. • Anul·lació dels expedients d'expulsió en cas de dones estrangeres en situació irregular. • Permís de residència en el cas de dones estrangeres per reagrupació familiar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Servei psicològic municipal 	<ul style="list-style-type: none"> • PIRMI • Renda Activa d'Inserció • Derivació a la Borsa de Treball municipal: formació ocupacional / Col·lectiu prioritari inserció laboral • Tramitació permisos en empresa 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundació AGI, allotjament d'urgència • Pis d'acollida d'urgència • CIRD- Mataró: servei d'acollida, assistència jurídica i psicològica 937022812. • Grup d'Ajuda Mútua i atenció psicològica per a dones magrebines, Meritxell Puyné. Servei de suport social en violència de gènere Consell Comarcal del Maresme: 937411172 • 900900120 Línia d'atenció a dones • 900300777 Infància respon

8. CIRCUIT D'INTERVENCIÓ COORDINADA MUNICIPAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: MGF

PREVENCIÓ	PROGRAMES DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA						
	Coeducatiu		Prevenió amb gent jove		Informació i sensibilització ciutadana		Mitjans de comunicació
DETECCIÓ	ÀMBIT SANITARI	ÀMBIT SOCIAL	COSSOS DE SEGURETAT	ÀMBIT JURIDIC	ÀMBIT EDUCATIU	ASSOCIACIONS GRUPS DE DONES	ALTRES ÀMBITS
	CAP Arenys S. Psicològic	Serveis Socials T. Social EAP	Polícia Local: 937959901 Mossos Esquadra: 088	Jutjat / Fiscalia de Protecció de Menors	CEIP'S, AMPA'S, IES, AFA, Esplais, Escoles Bressol, Centre Obert Tallaferro	Ass.Dones per la Igualtat	Regidoria Igualtat SIJ Arenys Solidari
ATENCIÓ	VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE LA DONA- NENA- NOIA JOVE (Indicadors):						
	POSSIBLE SITUACIÓ DE MGF						
	URGENT				NO URGENT		
	SITUACIÓ DE RISC		MGF CONSUMADA				
	CEIPS, IES	<i>Informar a: inspectora del centre, Serveis Socials, Direcció General d'Atenció a la Infància (DGAI):934831000 900300777</i>	CEIPS, IES	<i>Realització d'un informe</i>	Tots els àmbits: Referent Infermera a l'Escola, CAP d'Arenys de Mar: 937958074 Associació de dones antiablaçió, AMAM – Blanes: 696733522		<i>Informació, coordinació i seguiment</i>
	CAP Arenys de Mar Treballadora Social EAP Educadora Social dels S.S, Centre obert Tallaferro	<i>Determinar nivells de risc per treballar en coordinació amb altres àmbits Entrevista clínica amb la família. Exploració nena. Informació i educació sanitària.</i>	CAP Arenys de Mar	<i>Exploració de la nena i d'altres germanes. Denúncia al Jutjat o Fiscalia de Protecció de Menors. Informe de lesions.</i>			
Cos de Mossos d'Esquadra	<i>Demandar compromís per escrit de no-mutilació de la nena</i>	Cos de Mossos d'Esquadra	<i>Tramitació de la denúncia al jutjat.</i>				
Metgessa/metge forense del Jutjat	<i>Informe pericial de lesions físiques i psicològiques</i>	Metgessa/metge forense del Jutjat	<i>Informe pericial de lesions físiques i psicològiques</i>				

SERVEIS SOCIALS: obertura d'expedient, recull de la documentació, informe Orientació i assessorament a la família i elaboració del pla d'acció Coordinació de prestacions i recursos de reparació / recuperació xarxa de recursos d'atenció i recuperació de dones en situació de violència de gènere						
RECUPERACIÓ	Recursos sanitaris	Recursos socials	Recursos de protecció/seguretat	Recursos d'assessorament i assistència jurídica	Recursos d'assistència psicològica	Altres recursos especialitzats en l'atenció a les dones supralocals
	<ul style="list-style-type: none"> • CAP Arenys de Mar • PASSIR • intervenció quirúrgica per revertir els efectes 	<ul style="list-style-type: none"> • Servei de traducció i mediació intercultural del Consell Comarcal del Maresme 937411616 • Serveis Urgència de la DGAIA de protecció de la menor: 934831000 	<ul style="list-style-type: none"> • Cos de Mossos d'Esquadra • Policia local 	<ul style="list-style-type: none"> • Jutjat • Fiscalia de Protecció de Menors de la província de Barcelona: 933036244 • Mesures cautelars 	<ul style="list-style-type: none"> • Servei psicològic municipal 	<ul style="list-style-type: none"> • Equip d'Atenció a l'infància i a l'adolescència, EAlA Maresme: 937573003 • Infància respon: 900300777 • CSMIJ, Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil de l'Hospital Sant Jaume de Calella: 937665950

9. CIRCUIT D'INTERVENCIÓ COORDINADA MUNICIPAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: MATRIMONI FORÇAT

PREVENCIÓ	PROGRAMES DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA						
	Coeducatiu	Prevenió amb gent jove	Informació i sensibilització ciutadana	Mitjans de comunicació			
DETECCIÓ	COSSOS DE SEGURETAT	ÀMBIT SANITARI	ÀMBIT SOCIAL	ÀMBIT JURIDIC	ÀMBIT EDUCATIU	ASSOCIACIONS GRUPS DE DONES	ALTRES ÀMBITS
	Policia Local: 937959901 Mossos Esquadra: 088	CAP Arenys S. Psicològic	Serveis Socials T. Social EAP Defensoria ciutad.	Jutjats / Fiscalia ICAB-Arenys Ass. Jurídic Dones	CEIP'S, AMPA'S, IES, AFA, Esplais, Educatora Social, Centre obert Tallafarro	Ass.DonesxIgu Catala-magreb Dones Ana Sàez Puntaires	Regidoria Igualtat SIJ Armari Càritas Arenys Solidari
ATENCIÓ	VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE LA DONA (Indicadors):						
	POSSIBLE SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE: MATROMINI FORÇAT						
	URGENT			NO URGENT			
	GAV, Cos de Mossos d'Esquadra	<i>Informar del cas al Jutjat de Guàrdia i a la fiscalia Presa de mesures cautelars</i>		Tots els àmbits.			<i>Informació derivació / acompanyament serveis específics</i>
	Metgessa/metge forense del Jutjat d'Instrucció	Realització de l'informe pericial físic o psicològic un cop realitzada la denúncia		Referent infermeria Salut a l'IES del CAP d'Arenys de Mar 937958074			<i>Orientació, assessorament i identificació conjunta de necessitats: Assistència mèdica i social. Assessorament psicològic i jurídic. Ofici informatiu per al Jutjat i /o Fiscalia Coordinació/ informe derivació altres àmbits, acompanyament</i>
SERVEIS SOCIALS: obertura d'expedient, recull de la documentació, informe ↓ Orientació i assessorament a la dona i elaboració conjunta del pla d'acció Coordinació de prestacions i recursos de reparació / recuperació							

RECUPERACIÓ	Recursos de protecció/seguretat	Recursos sanitaris	Recursos socials	Recursos d'assessorament i assistència jurídica	Recursos d'assistència psicològica	Recursos laborals/formatius ocupacionals	Altres recursos especialitzats en l'atenció a les dones supralocals
	<ul style="list-style-type: none"> GAV, Cos de Mossos d'Esquadra: seguiment i control de les mesures cautelars, comunicació a la dona de resolucions del Jutjat Policia local 	<ul style="list-style-type: none"> CAP Arenys de Mar PASSIR 	<ul style="list-style-type: none"> Allotjament d'urgència i/o provisional. Servei de traducció i mediació intercultural del Consell Comarcal del Maresme 937411616 Serveis Urgència de la DGAIA de protecció de la menor: 934831000 	<ul style="list-style-type: none"> Assessoria jurídica per a dones ICAB districte Judicial Arenys de Mar: orientació i tramitació assistència jurídica, petició advocat/da de Torn d'Ofici Jutjat de guàrdia / Fiscalia, en cas de menor d'edat Fiscalia de Protecció de Menors de la província de Barcelona: 933036244 Mesures cautelars 	<ul style="list-style-type: none"> Servei psicològic municipal 	<ul style="list-style-type: none"> PIRMI Renda Activa d'Inserció Derivació a la Borsa de Treball municipal: formació ocupacional / inserció laboral 	<ul style="list-style-type: none"> Fundació AGI, allotjament d'urgència Pis d'acollida d'urgència CIRD-Mataró: servei d'acollida, assistència jurídica i psicològica 937022812. Grup d'Ajuda Mútua i atenció psicològica per a dones magrebines, Meritxell Puyné. Servei de suport social en violència de gènere Consell Comarcal del Maresme: 937411172 900900120 Línia d'atenció a dones 900300777 Infància respon

10. CIRCUIT D'INTERVENCIÓ COORDINADA MUNICIPAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: EXPLOTACIÓ SEXUAL

PREVENCIÓ	PROGRAMES DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA							
	Coeducatiu	Prevenió amb gent jove	Informació i sensibilització ciutadana		Mitjans de comunicació			
DETECCIÓ	COSSOS DE SEURETAT	ÀMBIT SANITARI	ÀMBIT SOCIAL	ÀMBIT JURIDIC	ASSOCIACIONS GRUPS DE DONES	ÀMBIT LABORAL	ALTRES ÀMBITS	
	Polícia Local: 937959901 Mossos Esquadra: 088	EAP Arenys S. Psicològic	Serveis Socials T. Social EAP Defensoria ciutad.	Jutjats / Fiscalia ICAB-Arenys Ass. Jurídica Dones	Ass.DonesxIgu Catala-magreb Dones Ana Sàez Puntaires	Empreses municipals	Regidoria Igualtat Armari Càritas Arenys Solidari	
ATENCIÓ	VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ DE LA DONA (Indicadors):							
	POSSIBLE SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE: EXPLOTACIÓ SEXUAL							
	URGENT			NO URGENT				
	RECURSOS SANITARIS		RECURSOS SEURETAT		DEMANDA IMPLÍCITA		DEMANDA EXPLÍCITA	
	CAP Arenys de Mar Hospital de Mataró Hospital Sant Jaume de Calella	<i>Informe de maltractament psicològic i/o Informe de lesions físiques</i>	GAV, Cos de Mossos d'Esquadra	<i>Assistència psicològica per la declaració. Tramitació opcional denúncia. Tramitació urgent de permisos de treball i residència, Allotjament d'urgència. Sol·licitud d'assistència jurídica pel Torn especial.</i>	Tots els àmbits: CAP T. Social EAP S. Psicològic Serveis Socials C. Mossos Esquadra Polícia Local ICAB- Arenys Jutjats- Fiscalia A. Jurídica de Dones	<i>Informació Derivació /acompanyament serveis específics</i> <i>Orientació, assessorament i identificació conjunta de necessitats</i> <i>Coordinació/ informe derivació altres àmbits, acompanyament</i>	Tots els àmbits: CAP T. Social EAP S. Psicològic Serveis Socials C. Mossos Esquadra Polícia Local ICAB- Arenys Jutjats- Fiscalia A. Jurídica de Dones	<i>Informació Derivació / acompanyament serveis específics</i> <i>Orientació, assessorament i identificació conjunta de necessitats: Assistència mèdica i social. Assessorament psicològic i jurídic. Informe de Maltractaments i/o lesions físiques.</i> <i>Coordinació/ informe derivació altres àmbits, acompanyament</i>
SERVEIS SOCIALS: obertura d'expedient, recull de la documentació, informe Orientació i assessorament a la dona i elaboració conjunta del pla d'acció Coordinació de prestacions i recursos de reparació / recuperació								

RECUPERACIÓ	Recursos de protecció/seguretat	Recursos sanitaris	Recursos socials	Recursos d'assessorament i assistència jurídica	Recursos d'assistència psicològica	Recursos laborals/formatius ocupacionals	Altres recursos especialitzats en l'atenció a les dones supralocals
	<ul style="list-style-type: none">• GAV, Cos de Mossos d'Esquadra: estatut de refugiades de dones immigrants víctimes d'explotació sexual o tràfic.• Policia local	<ul style="list-style-type: none">• CAP Arenys de Mar: informació i educació sanitària, diagnòstic clínic precoç de Malalties de Transmissió sexual i exploracions físiques periòdiques.• PASSIR	<ul style="list-style-type: none">• Allotjament d'urgència, cases d'acollida i accés a la vivenda de promoció pública.• Servei de Traducció i mediació intercultural del Consell Comarcal del Maresme 937411616	<ul style="list-style-type: none">• Assessoria jurídica per a dones• ICAB districte Judicial Arenys de Mar: orientació i tramitació assistència jurídica, petició advocat/da de Torn d'Ofici• Jutjat d'Instrucció / Fiscalia• Realització de l'informe pericial físic o psicològic per la metgessa/metge forense del Jutjat d'Instrucció	<ul style="list-style-type: none">• Servei psicològic municipal	<ul style="list-style-type: none">• PIRMI• Renda Activa d'Inserció• Derivació a la Borsa de Treball municipal: formació ocupacional / inserció laboral• Fundació Surt, programa DIRTS: recolocació laboral de treballadores sexuals: 933428380	<ul style="list-style-type: none">• Fundació AGI, allotjament d'urgència• Pis d'acollida d'urgència• CIRD-Mataró: servei d'acollida, assistència jurídica i psicològica 937022812.• 900900120 Línia d'atenció a dones• Genera, associació en defensa dels drets de les dones: 687426364• Adoratius: SICAR per a dones prostitutes o víctimes d'explotació sexual: http://sicar.adoratius.cat• El lloc de la Dona: http://personal5.iddeo.es/el/elllocdeladona/index.htm

11. CIRCUIT D'INTERVENCIÓ COORDINADA MUNICIPAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: ASSETJAMENT SEXUAL A LA FEINA

PREVENCIÓ	PROGRAMES MUNICIPALS DE PREVENCIÓ, INFORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ CIUTADANA					
	Coeducatiu	Prevenió amb gent jove	Informació i sensibilització ciutadana	Mitjans de comunicació		
	Empreses i entitats municipals, tenen obligació per llei i son les responsables de promoure les condicions de treball que evitin l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe, dissenyar procediments específics per a la prevenió, de denúncies o reclamacions i campanyes d'informació i formació					
DETECCIÓ	ÀMBIT LABORAL Lloc de treball i en l'accés a l'ocupació i la formació					
ATENCIÓ	VIES DE RESOLUCIÓ, PROTECCIÓ I RESPOSTA (no excloents i compatibles entre sí): POSSIBLE SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE ASSETJAMENT SEXUAL A LA FEINA					
	INTERIOR DE L'EMPRESA			EXTERNA A L'EMPRESA		
	Acció directa	Formulació d'una queixa: suport i assistència	Denúncia interna: investigació	VIA ADMINISTRATIVA	VIA JUDICIAL	
	La dona s'ha d'adreçar directament, verbalment o per escrit, a l'autor/a dels fets per deixar ben clar el rebuig,	La dona hauria de posar en coneixement a l'empresa. Demandar assistència i suport a les persones referents per resoldre la situació.	Activar circuit d'actuació intern: Conveni col·lectiu amb procediment de denúncia de l'assetjament sexual i tipus de sanció.	La dona posa una denúncia a • INSPECCIÓ DE TREBALL: 93 401 30 00	ORDRE SOCIAL	ORDRE PENAL
	<ul style="list-style-type: none"> • Obertura d'EXPEDIENT • Seguiment del cas, fins i tot després que es tanqui per evitar represàlies 			L'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe constitueixen una infracció greu o molt greu tant en matèria de relacions laborals com en matèria de prevenió de riscos laborals	La dona interposa una demanda. Aportar totes les proves possibles. Per inversió de la càrrega de la prova per vulneració d'un dret fonamental, la dignitat, l'autor/a dels fets ha de demostrar que no hi ha hagut assetjament.	La dona presenta una querella. L'assetjament sexual és tipificat com a delictes contra la llibertat i indemnitat sexual. Realització de l'informe pericial físic o psicològic per la metgessa/metge forense del Jutjat d'Instrucció
	SERVEIS SOCIALS: obertura d'expedient, recull de la documentació, informe					
	Orientació i assessorament a la dona i elaboració conjunta del pla d'acció Coordinació de prestacions i recursos de reparació / recuperació					

RECUPERACIÓ	Recursos de protecció/seguretat	Recursos sanitaris	Recursos socials	Recursos d'assessorament i assistència jurídica	Recursos d'assistència psicològica	Recursos laborals/formatius ocupacionals	Altres recursos especialitzats en l'atenció a les dones supralocals
	<ul style="list-style-type: none">• GAV, Cos de Mossos d'Esquadra.• Policia local	<ul style="list-style-type: none">• CAP Arenys de Mar• PASSIR	<ul style="list-style-type: none">• Servei de Traducció i mediació intercultural del Consell Comarcal del Maresme 937411616	<ul style="list-style-type: none">• Assessoria jurídica per a dones• ICAB districte Judicial Arenys de Mar: orientació i tramitació assistència jurídica, petició advocat/da de Torn d'Ofici• Jutjat d'Instrucció /Fiscalia• Indemnitzacions	<ul style="list-style-type: none">• Servei psicològic municipal	<ul style="list-style-type: none">• La dona pot demanar la Resolució del contracte i te dret a indemnitzacions per acomiadament improcedent.• Recàrrec de gravetat en les prestacions econòmiques per lesions de salut i seguretat en el treball• Acomiadament de la persona assetjadora	<ul style="list-style-type: none">• CIRD-Mataró: servei d'acollida, assistència jurídica i psicològica 937022812.• Grup d'Ajuda Mútua i atenció psicològica per a dones magrebines, Meritxell Puyné. Servei de suport socials en violència de gènere Consell Comarcal del Maresme: 937411172• 900900120 Línia d'atenció a dones

12. PROTOCOLS PROPIS, PARTICULARS, DE CADESCÚN DE LA COMISSIÓ TÈCNICA

12.1. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DE LA POLICIA LOCAL

- Separar la dona de l'agressor, procedint a la detenció d'aquest si escau
- Acompanyar, si és necessari, la persona agredida a un centre sanitari i/o avisar als serveis mèdics de guàrdia
- Derivació i/o acompanyament a la Comissaria del Cos de Mossos d'Esquadra
- Si la persona no vol o no pot tornar al domicili informar-la i acompanyar-la si cal al domicili que la persona indiqui, establiment hostaler o Centre de la Fundació AGI després de gestió prèvia dels Serveis Socials municipals
- Instar la persona a posar-se en contacte amb els Serveis Socials i informar sempre aquests de la situació

12.2. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE COS DE MOSSOS D'ESQUADRA

- Prendre declaració a la víctima i instruir l'atestat
- Oferir la sol·licitud d'ordre de protecció
- En el cas de lesions, acompanyament al centre mèdic més proper per adjuntar l'informe mèdic a l'atestat i, si les lesions visuals poden desaparèixer abans del reconeixement forense, amb consentiment previ, reportatge fotogràfic de les lesions.
- Assistència psicològica durant la declaració i la tramesa de l'informe corresponent al Servei Psicològic municipal
- Oferir advocat/advocada especialista en violència domèstica per acompanya la declaració i/o representació en el procés judicial
- Acompanyament per ordre judicial de les parts si hi ha abandonó del domicili familiar
- Informar la víctima dels seus drets
- Oferir a la persona agressora acollir-se a programes d'accions contra la violència domèstica

- Per urgències fora d'horaris en què els Serveis Socials estiguin operatius, sol·licitar a la Policia Local el trasllat de la víctima fins el lloc d'acollida
- Proporcionar informació dels serveis i derivar cap aquests si cal
- Informar els Serveis Social de la situació, amb consentiment previ
- Seguiment i control telefònic periòdic a la víctima i sobre les novetats del Jutjat referents a l'ordre de protecció
- Seguiment del compliment de l'ordre d'allunyament de l'agressor
- Relació amb la Fiscalia i les entitats judicials
- Realitzar campanyes i conferències de prevenció i eradicació

12.3. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL CAP D'ARENYS DE MAR

- Avaluar la gravetat i urgència del fet, les necessitats d'assistència mèdica, psicològica i social
- Donar l'assistència mèdica i social necessària
- Derivar a l'hospital si cal
- Realitzar l'informe de maltractaments (o de lesions en cas de sospita no confirmada), fer-ho constar en la historia clínica i enviar-ho al Jutjat
- Instar la persona perquè tramiti la denúncia per agressions al Cos de Mossos d'Esquadra o al Jutjat de Guàrdia
- Posar la persona en contacte amb els Serveis Socials
- Proporcionar assessorament sobre recursos i estratègia de protecció

12.4. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DELS SERVEIS SOCIALS

- Atenció immediata quan se sol·liciti la intervenció del servei en casos de violència de gènere, es farà una anàlisi i valoració de la situació per tal de conèixer en quines condicions està vivint la víctima i detectar les necessitats més urgents a atendre per tal de garantir-ne la seva cobertura.
- Configurar el diagnòstic social per poder desenvolupar el Pla de treball i gestionar els recursos més adients per tal de cercar totes les alternatives possibles i superar la situació de maltractament patida.
- Informar, orientar i assessorar la víctima respecte els recursos disponibles segons la situació exposada.
- Coordinació amb els diferents serveis que puguin intervenir per tal de garantir una atenció integral. Fer les derivacions oportunes, segons les necessitats d'aquell moment, als serveis socials especialitzats necessaris en

aquest moment per tal d'afavorir una evolució resolutiva del cas: Mossos d'esquadra, Policia Local, ABS, EAIA, Jutjat, Servei Psicològic, Assessorament jurídic - SOJ, Orientació laboral - OTG, Associació de dones, etc.

- Tràmit i gestió de les prestacions socials disponibles en el Sistema Català de Serveis Socials, i derivació a altres serveis i institucions (OTG, INSS, etc.).
- Donar suport en tots els processos que es derivin del tractament del cas.
- Elaborar un Pla de manteniment al domicili o bé de sortida segons la decisió de la víctima.
- Oferir allotjament provisional en cas de necessitat, mitjançant el recurs més adient i tenint en compte les mesures de protecció.
- Seguiment de l'evolució del pla de treball pactat fins el tancament del cas.

12.5. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL SERVEI PSICOLÒGIC MUNICIPAL

- Atenció i intervenció terapèutica, sol·licitada directament per la persona o derivada dels serveis coordinats
- Oferir tractament a la víctima, individual o en grup
- Oferir tractament a l'agressor individual
- Oferir intervencions de mediació

12.6. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL COL·LEGI D'ADVOCATS DEL PARTIT JUDICIAL D'ARENYS DE MAR

- Després de sol·licitud prèvia de la víctima, s'assignarà un advocat/una advocada des del Col·legi d'Advocats de Barcelona, ICAB, 24 hores. Es podrà sol·licitar a través del Cos de Mossos d'Esquadra o bé a la Delegació del Col·legi d'Advocats situada a l'edifici dels Jutjats d'Arenys de Mar.
- L'advocat/da portarà tots els casos de la víctima i sol·licitarà la seva concentració en un sol jutjat i procediment
- Podrà demanar judicialment informes i historial del cas als Serveis Socials, Policia, CAP (document Annex 1)
- Assessorament en la interposició de la denúncia, demanant-t'ho prèviament al Cos de Mossos d'Esquadra, i assessorament, tramitació de l'expedient i seguiment del procediment judicial

- Possibilitat de sol·licitar actuacions judicials d'urgència en el termini que la llei marca per a la violència domèstica

12.7. PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL JUTJAT

Jutjat víctimes de violència domèstica /gènere d'INSTRUCCIÓ NÚMERO 6, d'Arenys de Mar

- El simple coneixement per part de la Policia Local, Ministeri Fiscal o Autoritat Judicial de qualsevol fet penal de violència domèstica rellevant té valor de denúncia
- Com a delictes públics, en la violència domèstica, no cal denúncia de la víctima ni es pot paralitzar el procediment un cop s'ha denunciat
- Un cop es tramita la denúncia al Jutjat la metgessa /el metge forense de guàrdia realitzarà una valoració pericial de les lesions físiques o psicològiques de la dona.
- Les *mesures preventives* de protecció que constitueixen delictes en cas d'incompliment són: mesures d'allunyament, de prohibició de comunicació, la retirada preventiva d'armes de l'agressor...
- Les *mesures per sentència*, si és ferma, no es poden canviar ni deixar sense efecte. Poden ser penes d'allunyament (mínim d'un any superior a la pena de presó), penes de treballs en benefici a la comunitat i la privació del dret a la tinença d'armes. La suspensió de la pena pot quedar condicionada al compliment de determinats deures establerts pel jutge o per la jutgessa, però serà obligatori que l'agressor se sotmeti a un tractament psicològic
- *L'ordre de protecció* o, si escau, *l'ordre d'allunyament* es dictarà mitjançant la interlocutòria, que podrà comprendre tant les mesures penals com civils, consistents en l'atribució del domicili familiar, guarda i custòdia dels i de les menors, pensió alimentària, règim de visites... Les mesures civils tenen efectes durant un mes, termini dins del qual hauran d'interposar, qualsevol de les parts, a la jurisdicció civil ordinària, la corresponent demanda de custòdia, separació o divorci; en aquestes demandes sí que es podrà sol·licitar modificació de les mesures provisionals imposades amb caràcter d'urgència en la interlocutòria dictada pel Jutjat de Violència sobre la Dona. Les mesures penals estaran vigents durant tot el procés d'instrucció, això vol dir, fins que el Jutjat penal dicti sentència.

Les violències de gènere de MGF, matrimoni forçat, explotació sexual i assetjament sexual a la feina són tramitades als corresponents Jutjats d'Instrucció.

13. RECURSOS I SERVEIS D'ATENCIÓ A HOMES AGRESSORS

- **Homes Igualitaris:** Carrer Vilamarí, 31, baixos. Barcelona. Telèfon: 93 424 68 70 www.homesigualitaris.cat
- **Col·lectiu d'Homes Contra la Violència de Gènere:** Carrer del Mar, 55, Badalona. Telèfon: 93 464 00 99 www.lazobicolor.org
- **Associació Benestar i Desenvolupament:** C/Quevedo, 2, Barcelona. Telèfon: 93 289 05 30 www.abd-ong.org
- **Alcohòlics Anònims:** Grupo Arenys de Mar, c/. Sta. Maria,7 - esg. Caputxins- Arenys de Mar <http://www.alcoholicos-anonimos.org>

14. RECURSOS DE CONSULTA I BIBLIOGRAFIA

Violència de gènere contra les dones immigrades

- *Los derechos de las mujeres extranjeras de la violencia de género.* Secretaria General de Políticas de Igualdad, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (en castellano, francès, anglès, àrab, xinès, rus i búlgar).
- *Plan de Atención y prevención de la violencia de género en población extranjera* (2009-2012). Gobierno de España.
- *Immigració, diversitat i gènere* (2007). Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.

Violència de gènere contra dones lesbianes i dones transsexuals

- *Pla interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals* (2006), Generalitat de Catalunya.
- *Crímenes de odio* (2001), Amnistia Internacional.

Violència de gènere contra les dones que exerceixen la prostitució

- *Plan Integral de Lucha contra la Trata de Seres Humanos con fines de Explotación Sexual.* Gobierno de España.
- *Protocol d'actuacions per a la prevenció i control de les malalties de transmissió sexual en les persones que exerceixen la prostitució* (2003), Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.

- *Una vida sin violencia para mujeres y niñas. Las otras víctimas de violencia de género: violencia sexual y trata de personas* (2009). Sección española de Amnistía Internacional.
- *Guía Básica para la identificación, derivación y protección de las personas víctimas de trata con fines de explotación* (2008). Red Española contra la Trata de Personas.

Violència de gènere contra dones grans

- *Carta de drets i deures de la Gent Gran de Catalunya*, Generalitat de Catalunya.
- *Mujeres mayores* (2007), Instituto de la Mujer e IMSERSO.

Mutilació Genital Femenina

- *Protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina* (2007), Secretaria per a la Immigració, Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya.

Matrimonis forçats

- *Procediment de prevenció i atenció policial dels matrimonis forçats* (2009), Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya.

Violència de gènere contra les dones amb discapacitat:

- IES, Asociación Iniciativas y Estudios Sociales, (1998): *Guía sobre violencia y mujer con discapacidad*, Proyecto METIS.
- IGLESIAS, M.; Gil, G.; Joneken, A.; Mickler, B. y Sander, J. (1998): *Informe violencia, mujer y discapacidad*, IES, Asociación Iniciativas y Estudios Sociales, Proyecto METIS.
- IES, Asociación Iniciativas y Estudios Sociales (1998): *Cuestionario para la identificación de situaciones de violencia en personas con discapacidad*, Proyecto METIS.
- *Dona i discapacitat*, Col·lecció Reflexions en femení núm.18, Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.
- *Guia per la prevenció de la violència de gènere vers les dones discapacitades*, Associació Dones No Estàndards.

Violència de gènere contra nenes, fills i filles:

- *Protocol d'actuació clínicoassistencial de maltractaments aguts a la infància* (2006): Generalitat de Catalunya, Departament de Salut.

- *Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors* (2006): Síndic de Greuges de Catalunya.
- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, DGAIA: *Guia Bàsica*.
- *Gènere i Educació* (2001), Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.

Violència de gènere contra dones joves:

- *Joves i sexisme* (2000), Col·lecció Reflexions en femení núm.6, Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.
- *L'autonomia de les dones joves* (2006), Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.

Violència de gènere mitjançant les Tecnologies de la Informació i la Comunicació:

- Guasch, A.; Merino, L. i Querol, M.J. (2007): *Guia de recursos en línia sobre violència masclista. Modalitats de maltractament per mitjà de les TIC i pautes d'actuació*, Barcelona, Institut Català de les Dones.

Violència de gènere en les relacions afectives i de l'àmbit domèstic:

- *La violència domèstica: de l'àmbit privat al públic* (2000), Col·lecció Reflexions en femení núm.1, Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona.
- *Mesures d'autoprotecció per a dones* (2009), Departament d'Interior, Generalitat de Catalunya.
- *Guia per a l'abordatge del maltractament de gènere a l'atenció primària* (2003), Institut Català de la Salut de la Generalitat de Catalunya.
- TAMAIA, Associació de Dones contra la Violència Familiar (2000): *Vincula't, materials per treballar amb dones maltractades*. Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona, Col·lecció de Guies metodològiques, 2.
- GRAU, S. (2001): *Implica't, Programes comunitaris de prevenció de la violència de gènere*, Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona, Col·lecció Guies Metodològiques, 3.
- *Contra la violència de gènere. Informa-te'n més i millor* (2000), Col·lecció Reflexions en femení núm.7, Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.
- *Informe anual del Observatorio estatal de violencia sobre la mujer* (2007), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, colección contra la violencia de genero. Documentos 1.

- *Guia dels drets de les dones víctimes de violència de gènere*, Delegación Especial del Gobierno contra la Violencia sobre la Mujer.
- Amor, P.J; Bohórquez, I.A., *Mujeres víctimas de maltrato doméstico*, Facultad de Psicología de la UNED.
- GRAU, N., *Implica't, programes comunitaris de prevenció de la violència de gènere* (2001), Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona, Col·lecció Guies Metodològiques, 3
- *Guia per a la prevenció i actuació professional contra la violència de gènere*, Ajuntament del Prat de Llobregat (2008).

Violència de gènere en l'àmbit laboral i econòmic

- *Guia de llenguatge no sexista per a treballar la responsabilitat social en l'àmbit de les Pimes* (2006), Associació de Dones per a la Inserció Laboral.
- *La prevenció i abordatge de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe a l'empresa* (2009), Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball.
- *L'assetjament sexual a la feina*, Òrgan Paritari de Polítiques d'Igualtat de la Direcció General de la Funció Pública de la Generalitat de Catalunya.
- *Les dones i el món del treball* (2003), Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.

Violència de gènere i homes agressors

- BONINO, Luís: *Hombres y violencia de género. Más allá de los maltratadores y de los factores de riesgo* (2008). Ministerio de Igualdad. Colección Contra la violencia de género. Documentos, 2.
- PÉREZ, M.; MARTÍNEZ, M.; REDONDO, S.: *Avaluació i predicció de risc de reincidència en agressors sexuals* (2007). Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Documents de Treball.

15. TELÈFONS I ADRECES

SERVEIS MUNICIPALS

Serveis Socials Municipals

Mòduls de Can Nadal s/núm.

Arenys de Mar

Telèfon: 937922264

Horari de dilluns a divendres de 9 a 14 hores

Equip Psicològic Municipal

Mòduls de Can Nadal s/núm.

Arenys de Mar

Telèfon: 937922264

Horari de dilluns a divendres de 9 a 14 hores

CAP, Centre d'Atenció Primària

C. d'Auterive, s/n

Arenys de Mar

Telèfon: 937958074

Horari 24 hores

Policia Local

C. d'Auterive, s/n

Arenys de Mar

Telèfon: 937959901

Horari 24 hores

Cos de Mossos d'Esquadra i Grup d'Atenció a la Víctima (GAV)

c. Jaume Partagàs i Rabell, 3

Arenys de Mar

Telèfon: 937418900 i 937418900

Horari GAV: de 9 a 17:30 hores i horari Cos Mossos d'Esquadra: 24 hores

Col·legi d'Advocats del Partit Judicial d'Arenys de Mar

Edifici dels Jutjats, planta 0

C. d'Auterive, s/n

Arenys de Mar

Ajuntament d'Arenys de Mar

Telèfon: 937922969

Horari: de dilluns a divendres de 9 a 14 hores

Jutjat de Primera Instància de violència de gènere núm. 6 d'Arenys de Mar i Fiscalia

C. d'Auterive, s/n

Arenys de Mar

Telèfon: 936931006

Horari: de 9 a 14 hores

Assessoria Jurídica per a Dones d'Arenys de Mar

Ajuntament d'Arenys de Mar

Riera Bisbe Pol, 8

Arenys de Mar

Telèfon: 937959900

Horari: dimarts cada 15 dies de 17 a 19 hores

Borsa de Treball Municipal

Edifici Xifrer, s/n

C. d'Auterive, s/n

Arenys de Mar

Telèfon: 937922601

Horari: de dilluns a divendres de 9 a 13 hores

Associació de Dones per la Igualtat

Edifici C.C.Calisay

Riera Pare Fidel Fita, 31, 2n pis

Arenys de Mar

Telèfon: 628688378

Horari: dilluns i dimecres de 18 a 20 hores

SERVEIS D'ÀMBIT COMARCAL

CIRD, Centre d'Informació i Recursos per a les Dones de la comarca del Maresme

C. de Blai Parera, 6

Mataró

Telèfon. 937022812

Hospital Sant Jaume de Calella

Sant Jaume, 209-217

**Ajuntament
d'Arenys de Mar**

Calella

Telèfon: 937665950

Hospital de Mataró

Carretera de Cirera s/n

Mataró

Telèfon: 937417700

TELÈFONS D'ATENCIÓ 24 HORES

900900120 Línia d'Atenció a les dones en situació de violència

900300777 Infància respon

**ANNEX 1: MODEL DE SOL·LICITUD DE DOCUMENTACIÓ ALS
SERVEIS DE LA XARXA DEL PROTOCOL PER PRESENTAR ALS
JUTJATS**

Al Jutjat de Violència sobre la dona d'Arenys de Mar

AL JUTJAT

..... en qualitat de perjudicada, i assistida per la lletrada/pel lletrat sota signant, davant d'aquest Jutjat comparec i com a millor en Dret procedeixi, MANIFESTO:

Que donat que existeixen documents i intervencions realitzades en els darrers anys en els que es justifica la situació de maltractament objecte de denúncia, venim en demanar per acreditar-ho les següents diligències:

- a) Ofici al CAP d'Arenys de Mar, per que URGENTMENT informi o aporti còpia de les intervencions o dades que tinguin en els seus arxius sobre un possible maltractament patit per la denunciant.
- b) Ofici al SERVEIS SOCIALS d'Arenys de Mar, per que informi o aporti còpia de les intervencions o dades que tinguin en els seus arxius sobre un possible maltractament patit per la denunciant.
- c) Ofici a la POLICIA LOCAL d'Arenys de Mar, per que informi o aporti còpia de les intervencions o dades que tinguin en els seus arxius sobre un possible maltractament patit per la denunciant, fent constar les dades del denunciat i el domicili familiar.

En la seva virtut,
DEMANO al jutjat acordi de conformitat amb el que s'ha demandat, i amb caràcter d'urgència remeti els oficis esmentats.

Arenys de Mar, a.

Advocada/advocat

Persona denunciant

ANNEX 2: QÜESTIONARI D'IDENTIFICACIÓ DELS TIPUS D'ABUSOS DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE EN LA PARELLA

Aquest qüestionari va adreçat exclusivament a professionals i agents socials que treballen en contacte amb dones maltractades. Ha estat elaborat per l'Equip Interdisciplinari de Tamaia, Associació de Dones contra la Violència Familiar.

Requereix llegir detingudament i seguir les següents *pautes d'utilització*:

OBJECTIUS

- Identificar els abusos viscuts.
- Reconèixer la gravetat que poden presentar.
- Estimular la identificació envers altres dones i envers la problemàtica global que ha permès la confecció dels llistats.

ACTIVITAT

- Presentar-li a la dona el material i explicitar-li els objectius i l'interès de treballar-lo.
- Seleccionar prèviament o amb ella quin llistat es treballarà. És un treball difícil i dolorós per realitzar-lo sencer.
- Oferir la possibilitat que els marqui ella directament o la professional després de llegir-los.
- És possible també marcar aquells abusos del llistat que no ha patit mai. Pot ser més fàcil. Valorar amb ella els resultats.
- Acompanyar les emocions que ha despertat el treball, permetent-les.
- Reconèixer el dany produït i les possibilitats des del potencial propi i de l'ajut.
- Establir la possibilitat de repetir el treball amb un altre llistat o amb altres en altres moments.

VALORACIÓ AMB LA DONA

- Reconeixement dels abusos en la seva globalitat. Facilita parlar d'aquells més dolorosos o difícils però també els més significatius per la seva situació.
- Identificació de l'evolució dels abusos.
- Reflexionar sobre els efectes dels abusos en la salut física, psicològica, etc.
- Situar des de la relació d'ajut el reconeixement del recursos personals o les possibilitats per a la recuperació.

PRESENTACIÓ

L'abús en el context de la violència domèstica ha estat definit com tota «acció o intenció» que produeix dany a la dona, exercit pel seu company, marit, excompany o exmarit. En aquest mateix context s'han definit i constatat com característiques d'aquest abús, el desenvolupament progressiu, l'escalada creixent i la seva repetició en el temps, augmentant en freqüència i grau. L'escalada creixent i la repetició permet identificar el cicle de la violència. Bàsicament, identificar la violència domèstica suposa participar d'un concepte d'abús ampli que pot incloure les agressions físiques lleus o greus, però sobretot ha de considerar i identificar altres formes d'abús que freqüentment són invisibles per a la dona maltractada i per la societat en general. La violència domèstica suposa sobretot, i moltes vegades en primer lloc, un abús psicològic subtil que progressivament s'intensifica i interrelaciona amb altres formes d'abús. En l'experiència comprovem com és aquest abús en les seves múltiples formes el que causa més dany en les víctimes i en dificulta més la recuperació. Els sentiments de culpa en les víctimes davant de la separació o l'anomenada dependència afectiva envers els agressors són alguns dels efectes que pot produir l'abús psicològic continuat.

La violència domèstica implica formes d'abús exercides unidireccionalment per la persona que exerceix el rol de poder dins la parella. L'habitualitat agreuja el dany i reforça l'agressor en la seva violència, crea un clima de permissivitat i d'aprenentatge de la violència quan hi ha fills i filles. L'establiment de la violència com a forma habitual de relació dificulta la identificació de l'abús per part de les víctimes, que progressivament poden perdre la capacitat de pensar i d'actuar lliurement.

La tolerància social vers la violència de gènere i la història personal de la dona maltractada poden dificultar la identificació dels abusos. Aquesta tolerància pot estar present i actuar directament en el context social de la dona, en el seu entorn laboral, en l'entorn sanitari, en l'entorn educatiu, etc., dificultant un ajut per a la identificació preventiva dels abusos. Una tipologia dels abusos no pot reflectir realment el dany que provoca l'abús sistemàtic. Suposa una abstracció necessària per enumerar les diferents formes de violència. Aquests llistats pretenen visibilitzar i reconèixer aquelles formes més greus i sobretot aquelles més subtils, que no pel fet de ser culturalment acceptades provoquen menys dany.

QÜESTIONARI:

ABÚS FÍSIC

- Cops de puny i de peu.
- Apretar, retorçar o pessigar fort.
- Intent d'estrangulació o d'asfíxia.
- Estirar o arrossegar dels cabells.
- Llançar substàncies tòxiques, menjar o líquids al cos o la cara.
- Provocar cremades amb combustibles o amb objectes calents.
- Embrutar el cos de la dona.
- Aixafar la cara contra el plat del menjar.
- Obligar-la a prendre medicaments, psicofàrmacs, alcohol, drogues, etc.
- Fer-li menjar o empassar-se a la força aliments, escombraries, papers o altres elements.
- Tallar-la, ferir-la o punxar-la amb ganivets o altres objectes.
- Llançar objectes contra el cos o pegar-li amb ells.
- Immobilitzar-la contra la paret, els mobles o el terra.
- Tancar-la a la cambra de bany o al dormitori, deixant-la a les fosques.
- Apropar-se de manera intimidatòria, acusar-la amb el dit davant els ulls.
- Donar-li empentes o sacsejar-la.
- Fer-li la traveta amb el peu perquè caigui.
- Desfigurar-la perquè no pugui sortir.
- Arrencar-li o estripar-li la roba.
- Perseguir-la o assetjar-la tota l'estona.
- Fer-la fora de casa a la força.
- Arrossegar-la pel terra, llançar-la per les escales.
- Llançar-la des del cotxe.
- Abandonar-la en llocs desconeguts.
- Pegar o patejar el ventre durant l'embaràs.
- Ferir-la als genitals o als pits.
- Colpejar-li el cap contra la paret o el terra.
- Despertar-la a cada moment per no deixar-la dormir.
- Terroritzar-la o amenaçar-la amb objectes o armes mentre dona el pit al nadó.
- Tortures físiques: lligar-la o encadenar-la, cremar-la amb cigarrets, submergir-li el cap a l'aigua, etc.
- Qualsevol contacte físic no desitjat per ella.
- Tancar-la a casa.

- Assassinar-la.

ABÚS PSICOLÒGIC, EMOCIONAL O VERBAL

- Insults, anomenar-la amb sobrenoms o adjectius degradants.
- Amenaces (de mort, emportar-se els nens, fer-la fora, etc.).
- Criticar i trobar defectes en tot el que fa o diu.
- Obligar-la a fer coses sota amenaces.
- Torturar-la mostrant-li com castiga o maltracta les seves criatures.
- Terroritzar-la dient-li el que pensa fer amb ella i/o els seus fills/es.
- Escridassar-la i donar-li ordres.
- Humiliacions, burles o bromes feridores.
- Humiliar-la o avergonyir-la davant d'altres persones.
- Culpabilitzar-la per tot el que passa, i també per coses absurdes.
- Desconfiar de forma evident de tot el que fa o diu.
- Ridiculitzar sempre els seus gustos, opinions o sentiments.
- Exigeix que endevini el seu pensament, desitjos o necessitats.
- Es mostra cínic, prepotent i insolent amb ella i les criatures.
- L'acusa de traïdora i deslleial si explica el que li passa o ho denuncia.
- L'obliga a escoltar-lo durant hores.
- S'exhibeix desendreçat, mal vestit o brut per molestar-la.
- La fa sentir ximple, inútil, feble, ignorant i incompetent.
- Li manifesta menyspreu per ser dona.
- Li exigeix que mantingui el rol d'esposa i mare que ell imposa.
- La fa obeir amb gestos, mirades, senyals amb el cap o sorolls.
- La ignora, no li contesta, no li parla, fa com si no existís.
- La mira amb menyspreu, amb sorna, amb burla.
- La té ocupada contínuament, no li deixa temps per ella mateixa.
- La confon amb arguments contradictoris.
- La rebaixa recordant-li successos del passat.
- Manifesta gelosia i sospita contínuament.
- Interroga els fills i filles sobre les activitats de la mare.
- Tergiversa les paraules o fets en contra d'ella.
- La deixa amb la paraula a la boca quan ella li parla.
- Es nega a discutir els problemes. No parla mai amb ella.
- Vol tenir sempre la raó, vol tenir sempre l'última paraula.
- Es nega a acompanyar-la a fer les coses que ella demana o necessita.
- No dóna mai explicacions, ni diu quan arribarà, i exigeix que ella sempre hi sigui.
- Dóna indicis que va amb altres dones.
- La indueix al suïcidi.

- Amenaça de suïcidar-se per controlar-la.
- No li passa els missatges que són per a ella.
- L'acusa d'infidelitat.
- Si estan separats, li truca per telèfon a cada moment durant la nit.
- No compleix les promeses, els pactes o els acords.
- Fa comentaris sobre la seva aparença o característiques físiques.
- Li demostra odi i amor alternativament.
- Exigeix submissió i obediència.
- Li exigeix atenció constant i competeix amb la resta de la família.
- Prepara un clima de terror que la immobilitza

ABÚS SEXUAL

- Exigeix tenir relacions sense importar-li els seus desitjos.
- No accepta les negatives.
- La viola o la fereix introduint-li objectes a la vagina o l'anus.
- La obliga al coit anal.
- La toca sense miraments.
- No respecta ni satisfà els gustos d'ella.
- L'obliga a veure pornografia i a copiar-ne els models.
- Pren represàlies si no tenen relacions sexuals.
- La tracta com si fos una cosa sense sensibilitat.
- Li parla de manera insultant durant el coit.
- Li demana relacions en llocs i moments inoportuns.
- Utilitza el sexe per denigrar-la o iniciar discussions.
- La compara amb altres dones.
- No la sedueix ni espera que ella obtingui plaer.
- L'obliga a tenir relacions sexuals davant les criatures o altres persones.
- Vol fer-li fotos despullada sense el seu consentiment.
- L'obliga a vestir-se de manera excitant per a ell.
- L'obliga a realitzar gestos o actituds que la humilien o la incomoden.
- L'acusa de frígida o de nimfòmana segons les circumstàncies.
- L'obliga a tenir relacions quan està deprimida, cansada, malalta, immediatament després del part o d'un avortament, després de la mort d'un ésser estimat, després d'una agressió, després d'un èxit laboral o social d'ella, etc.
- La utilitza com a descàrrega sexual hostil després d'un disgust laboral o familiar.
- No es mostra afectuós, ni li parla, ni la besa durant l'acte sexual.
- L'obliga, amb armes, a tenir relacions.
- Pretén mantenir relacions quan està brut i pudent.

- Contagia a l'esposa infeccions i malalties voluntàriament.

ABÚS ECONÒMIC O FINANCER

- Es gasta els diners de la família en ell mateix.
- Gasta grans quantitats de diners sense necessitat i en nega de petites per coses vitals.
- Amaga els guanys o inversions.
- Menteix sobre les possibilitats econòmiques d'ell.
- Lliura diners als fills i filles i no a la dona.
- Fa les compres ell per no donar-li efectiu.
- Nega diners per a medicaments o consultes mèdiques.
- Protesta contínuament per l'ús dels diners.
- Desqualifica la dona com a administradora de la llar.
- En cas de divorci no compleix amb les pensions alimentàries.
- Ven pertinences personals d'ella sense el seu consentiment.
- Li revisa el moneder o la cartera contínuament.
- Declara contínuament que tot és seu.
- Oculta el patrimoni familiar.
- Es juga els diners de la família.
- Deixa que ella es faci càrrec de les despeses i ell es guarda el que guanya.
- Li pren la targeta de crèdit o els documents bancaris.
- No destina mai diners per sortides o vacances familiars.
- L'obliga a donar-li els diners que ella guanya.
- S'apodera il·legalment dels béns heretats per ella.
- L'obliga a vendre els seus béns i es queda amb els diners.
- Utilitza en el seu benefici estalvis prèviament destinats a vacances, tractaments mèdics, reformes de la llar, etc.
- L'obliga a sol·licitar préstecs o avals bancaris.
- L'obliga a treballar més o en el que ell vol per quedar-se els diners.
- L'obliga a endeutar-se per ell amb la família, amics o veïns.

ABÚS SOCIAL

- No permet que la dona l'acompanyi a activitats socials.
- Imposa la seva presència a la força en actes socials de la dona.
- La humilia en públic, criticant-la, rebaixant-la o actuant com si ella no hi fos.
- Boicoteja els aniversaris, les reunions nadalenques o les trobades familiars.
- Es mostra interessat per altres dones de manera oberta davant l'esposa.
- No permet que treballi o estudiï.
- L'obliga a maquillar-se o no ho permet.
- Prohibeix el contacte amb veïns, amics o familiars.

- Es mostra desconfiat, intolerant o desagradable amb les amistats o companys de feina d'ella.
- No es fa responsable dels fills/ de les filles.
- La tracta com una minyona o no col·labora quan hi ha persones convidades.
- En públic es mostra amable amb ella.
- Munta «espectacles» o la deixa plantada davant d'altres persones.
- Tracta malament a familiars o amics/amigues d'ella.
- L'obliga a vestir-se com ell vol.
- No la deixa practicar la seva religió.
- Provoca que l'acomiadin de la feina.
- La desqualifica o es burla de les seves opinions.
- Impedeix que gaudeixi tranquil·lament de qualsevol situació.
- No la deixa participar de les festes familiars.
- No li permet parlar de segons quins temes.
- Es fa la víctima en públic, declarant que ella el maltracta.
- L'obliga a consultar metges o psiquiatres dient que està boja, trastocada o malalta.
- La fa internar, la denuncia a la policia o busca persones aliades en contra seva.
- Segresta els fills o filles.
- No compleix el règim de visites amb els infants.
- L'obliga a votar el partit polític que ell vol.
- Si estan separats, l'espera a la sortida de la feina, li truca per telèfon, la segueix pel carrer, vigila on va i amb qui.
- Apareix de sobte als llocs on ella va normalment (amics/amigues, família, feina) per molestar-la.

ABÚS AMBIENTAL

- Trenca coses o llença objectes.
- Mata els animals de companyia d'ella o els fa mal.
- Trenca o llença la roba o els objectes personals d'ella.
- Posa la ràdio o la televisió a volum molt fort per molestar-la quan està malalta, estudiant, dormint o quan està adormint el nadó.
- Colpeja les portes o les coses quan discuteixen.
- Desconnecta el telèfon quan marxa per tal que ella no pugui parlar.
- Desconnecta o trenca la ràdio o el televisor per tal que ella no els pugui utilitzar quan ell no hi és.
- No permet que ella vegi els seus programes preferits.
- Menja el que està destinat als fills o filles.

- Ensenya productes inflamables per indicar que pot cremar la casa en qualsevol moment.
- Corre a gran velocitat amb el cotxe, amenaçant d'estimbar-se amb tota la família.
- Fa malbé el cotxe d'ella.
- Omple la casa d'escombraries recollides del carrer.
- Trenca les portes i els vidres, estripa les cortines, estira de les estovalles tirant-ho tot per terra i mou els mobles.
- Trenca plantes, llibres, fotografies, cartes, documents, records o qualsevol propietat afectiva d'ella.
- Embruta i desordena el que ella acaba d'endreçar, escampa les deixalles.
- Envaeix la casa amb materials o coses que a ella li desagraden o l'atemoreixen (armes de foc, pornografia, pertinences d'un familiar mort), etc.
- Revisa els calaixos o pertinences d'ella.
- Amaga o trenca elements de treball o d'estudi d'ella i dels fills/ de les filles.
- Obre les cartes o escolta els missatges telefònics d'ella.
- Parla malament d'ella o difon dades íntimes seves.
- Si estan separats intenta entrar a la força a casa d'ella.
- Toca el timbre o apareix a cada moment sense motiu per fer sentir el seu control.